

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

_____ Պատմության _____

ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ _____ /Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № 9 _____

« 23 » _____ հունվարի 2024_ թ.

Պ/Բ-004 - ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈՂԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝

022201.00.6 «Պատմություն»

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝

022201.01.6 «Պատմություն»

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝

_____ բակալավր _____

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝

_____ Պատմություն _____

/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝

_____ Առկա _____

/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ

առկա _II կուրս, II կիսամյակ _____

Դասախոս(ներ)՝

_____ Ս. Բրուտյան _____

/անուն, ազգանուն/

Էլ. հասցե/ներ _____ mariabrutyan2013@yandex.com _____

Վանաձոր- 2024թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.	Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում	3
2.	Դասընթացի նպատակը և խնդիրները	3
3.	Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները	3
4.	Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները	3
5.	Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների .	5
6.	Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը	5
7.	Ուսումնական աշխատանքները տեսակները	6
8.	Դասավանդման մեթոդներ	8
9.	Ուսումնառության մեթոդները	8
10.	Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը	9
11.	Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ	10
12.	Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ	13
		14
12.1.	Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ	15
12.2.	Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ	40
12.4.	Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ	52
13.	Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում	71
		72
14.	Գնահատում	
14.1.	Ուսանողների գիտելիքների ստուգում	
14.2.	Հարցաշար	
14.3.	Գնահատման չափանիշներ	
15.	Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ	78

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում¹

«Հայոց պատմություն» դասընթացը կարևորվում է պատմության բնագավառում մասնագետների պատրաստման գործընթացում, ներառված է **022201.01.6 Պատմություն** կրթական ծրագրի ուսումնական պլանի «Հատուկ մասնագիտական» կրթամասում:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1. Դասընթացի նպատակն է

Ա. Ուսանողներին գիտելիքներ տալ հայոց պատմության XI-XIX դարերի իրադարձությունների մասին, ամբողջական պատկերացում տալ Կիլիկիայի հայկական պետության կազմավորման ներքին և արտաքին քաղաքականության, անկման, թուրքմենական ցեղերի հարձակումների ժամանակաշրջաններում Հայաստանի դրության, հայ ազատագրության առաջին քայլերի վերաբերյալ:

Բ. Խորացնել և ընդլայնել ուսանողների ընդհանուր գիտելիքները հայոց պատմության վերաբերյալ:

Գ. Ցույց տալ պատմական գիտելիքների դերը կյանքում, պատմության դասերի անհրաժեշտությունը:

2.2. Դասընթացի խնդիրներն են՝

- Բացատրել պատմական իրադարձությունների զարգացման օրինաչափությունները:
- Ամրապնդել ուսանողների կողմից ձեռքբերված տեսական գիտելիքները գործնական իրավիճակային խնդիրներով:
- Սովորեցնել ուսանողներին կատարել հետազոտություններ հայոց պատմությունից և կատարել եզրահանգումներ ըստ արդյունքների:
- Սովորեցնել ուսանողներին վերլուծել պատմական իրադարձությունների առանձնահատկությունները ժամանակի համատեքստում:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները

«Հայոց պատմություն» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների՝ **Պատմություն** մասնագիտության բակալավրի կրթական ծրագրում ուսուցանվող «Հայոց պատմություն 1, 2», «Հայաստանի պատմական աշխարհագրություն», «Հնագիտություն» դասընթացներից:

4. «Հայոց պատմություն» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների գիտելիքների և հմտությունների առկայությունը

¹ Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը

«Հայոց պատմություն» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

1. Իմանա հայոց պատմության 11-18 դարերի իրադարձությունները
2. Իմանա Հայաստանի քաղաքական դրությունը թուրքմենական ցեղերի ասպատակությունների շրջանում
3. Կարողանա ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում:
4. Կարողանա որոշ դիտական հարցերի վերաբերյալ ինքնուրույն եզրահանգումներ կատարել:
5. Կարողանա ներկայացնել Կիլիկիայի հայկական պետության պատմությունը Տիրապետի պատմական հետազոտությունների մեթոդներին
6. Տիրապետի հայոց պատմության վերաբերյալ խոր և համակողմանի գիտելիքների
7. Տիրապետի ձեռք բերած տեսական գիտելիքները գործնականում կիրառելու հմտությունների

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Ա)Շնորհանրական կոմպետենցիաներ

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝

- ✓ վերլուծության և համադրության կարողություն (ԳԿ -1),
- ✓ կազմակերպչական կարողություն (պլանավորում, կազմակերպում, ղեկավարում, վերահսկում)(ԳԿ-2),
- ✓ հենքային ընդհանուր գիտելիքների տիրապետում (ԳԿ - 3),
- ✓ պետական լեզվով հաղորդակցվելու կարողություն (ԳԿ - 4),
- ✓ տեղեկույթը կառավարելու հմտություն (տեղեկույթի ձեռք բերում, համակարգում, վերլուծում) (ԳԿ - 7),
- ✓ որոշումներ կայացնելու կարողություն (ԳԿ - 9):

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝

- ✓ գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն (ՀԳԿ -1),
- ✓ հետազոտական կարողություն (ՀԳԿ -2),
- ✓ ուսումնասռության կարողություն (ՀԳԿ -3),

Բ)Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

4.5. Առարկայի ուսուցման գործընթացը ուղղված է հետևյալ բուն մասնագիտական կոմպետենցիաների (այսուհետ ԲՄԿ) ձևավորմանը

ե) մասնագիտական կոմպետենցիաներ (ՄԿ)

- ✓ ունենա հիմնարար մասնագիտական գիտելիքներ պատմությունից և կարողանա դրանք կիրառել գործնականում (ՄԿ-1)
- ✓ կարողանա համադրելու պատմական փաստերը և համակողմանի գնահատել երևույթները (ՄԿ-3)
- ✓ կարողանա հասկանալ հասարակական կյանքի վրա համաշխարհային գործընթացների ազդեցությունը (ՄԿ-4)
- ✓ ունենա սկզբնաղբյուրների հետ աշխատելու հմտություններ (ՄԿ-5)
- ✓ կարողանա կոնկրետ տեսական գիտելիքները կիրառել պատմական իրողությունները հասկանալու համար (ՄԿ-6)
- ✓ կարողանա պատմական կոնկրետ փաստերն ու երևույթները բացահայտել ընդհանուր տեսությունների, գաղափարների տեսանկյունից (ՄԿ-7)
- ✓ կարողանա գիտելիքները կիրառել համաշխարհային նորագույն քաղաքական զարգացումները հասկանալու համար (ՄԿ-8)
- ✓ կարողանա պատասխանատվություն ստանձնել հետագա ուսումնառության համար (ՄԿ-11)

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների².

«Հայոց պատմություն» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում «Պատմություն» մասնագիտությամբ ուսումը շարունակելու, մասնագիտական բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	5 կրեդիտ/ 150 ժամ	

Աշխատանքի տեսակը	Ժամաքանակ	Ժամաքանակ
Դասախոսություն	50	
Գործնական աշխատանք	--	
Մեմինար պարապմունք	20	
Լաբորատոր աշխատանք	--	

² Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

Ինքնուրույն աշխատանք	80	
Ընդամենը	150	
Ստուգման ձևը (ստուգարք/ ընթացիկ քննություն/ հանրագումարային քննություն)	ընթացիկ քննություն	

7. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները³ .

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեսզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:
- **Գործնական աշխատանքների** ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական ղեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների իրականացման, թեստերի, իրավիճակային վերլուծությունների, գործարար խաղերի, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների, ուղեղային գրոհների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝ տեսական գիտելիքները կիրառելու, գործնական ունակությունների և հմտությունների ձեռքբերման և ամրապնդման նպատակով: Դասախոսն առաջադրում է գործնական պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեթոդները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:
- **Մեմինար պարապմունքները** խմբային պարապմունքների հիմնական տեսակներից է, որի ընթացքում ուսանողը սովորում է բանավոր շարադրել նյութը, պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները: Մեմինարի ընթացքում ուսանողները քննարկում, պատասխանում են թեման, զեկույցները և ռեֆերատները, որոնք հանձնարարել է դասախոսը:
Մեմինարին պատրաստվելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել հիմնական և լրացուցիչ գրականություն տվյալ թեմայով: Գրականության ուսումնասիրությունից և համառոտագրումից հետո պետք է կազմել պլան՝ բանավոր պատասխանի համար, ապա մտածել ելույթի բովանդակության հարցադրումների և պատասխանների մասին:

³ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

- **Լաբորատոր աշխատանքները** նպաստում են տեսական նյութի առավել լավ յուրացմանը և ամրապնդմանը: Լաբորատոր աշխատանքները նպատակ ունեն ամրապնդելու ուսումնասիրվող թեմաների տեսական դրույթները, ուսանողներին ուսուցանելու փորձարարական հետազոտությունների մեթոդները, հաղորդելու ինքնուրույն վերլուծության, տվյալների ամփոփման, լաբորատոր սարքավորումների, համակարգիչների, սարքերի, էլեկտրոնային ծրագրերի հետ աշխատելու փորձ և հմտություններ: Լաբորատոր աշխատանքն անցկացման համար ուսանողը պարտավոր է ուսումնասիրել թեմային վերաբերող տեսական նյութը (դասախոսություն, համապատասխան գրականություն) և փորձի, հետազոտության մեթոդոլոգիան:

Դասախոսի հսկողությամբ ուսանողը իրականացնում է փորձը, հետազոտությունը, գրանցում է արդյունքները և կատարում (գրանցում) համապատասխան եզրակացություն

- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են⁴

- **Ռեֆերատ** – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
- **Գործարար խաղեր** – պայմանական իրավիճակներում սոցիալ-տնտեսական համակարգերի և մարդկանց մասնագիտական գործունեության կառավարման գործընթացների նմանակեղծային մոդելավորում՝ առաջացող հիմնախնդիրների ուսումնասիրման և լուծման նպատակով:
- **Էսսե** – արձակ ստեղծագործություն՝ քննադատության և լրագրության ժանրի որևէ խնդրի ազատ վերլուծություն:
- **Կլոք սեղան** – ինքնուրույն աշխատանքի ձևին բնորոշ է թեմատիկ բանավեճի համադրումը խմբային աշխատանքի հետ:
- **Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն** – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենաարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը զարգացնում է մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:
- **Նախագծերի մեթոդ** – ուսումնաճանաչողական, ստեղծագործական կամ խաղային համատեղ գործունեության տեսակ է, սովորող-գործընկերների միջև, որոնք ունեն ընդհանուր նպատակ և համաձայնեցված միջոցներ՝ ուղղված որևէ խնդրի լուծման կամ որոշակի արդյունքի ձևակերպման:
- **Հարցի նախապատրաստման մոդել** – կամավորության սկզբունքով ընտրված ուսանողն իր նախընտրած հակիրճ ձևով նախապատրաստում է տվյալ առարկայից քննության կամ ստուգարքի հարցերի իր պատասխանների փաթեթը: Քննությունից (ստուգարքից) 1 շաբաթ առաջ նա հանձնում է փաթեթը դասախոսին, որը ստուգում է այդ նյութերը և որոշում դրանց համապատասխանությունը տվյալ առարկայի բովանդակությանը:
- **Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում** – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ հա-

⁴ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

մացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատիկ ցանցային էջերի օգտագործում:

- **Աշխատանքային տեսք** – նախատեսված է ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանն ուսանողների կողմից:
- **Ջեկույց** – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:
- **Հարցազրույց** – վերահսկողության միջոց, որը կազմակերպվում է որպես հատուկ զրույց դասավանդողի և ուսանողների միջև՝ կապված այնպիսի թեմայի հետ ինչպիսին կարգապահությունն է, և նախատեսված է հստակեցնել ուսանողների գիտելիքների շրջանակը կոնկրետ թեմայի, հարցի վերաբերյալ:

8. Դասավանդման մեթոդներն են⁵ հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, *թեմատիկ սեմինար*, սեմինար-բանավեճ, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն, գործարար խաղեր....

9. Ուսումնառության մեթոդներն են⁶ մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, ալգորիթմների և հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում....

⁵ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

⁶ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների⁷.

h/h	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարաօլոմներ	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	Ինքնուրույն աշխատանք
1.	Թուրք-պարսկական պատերազմները և Հայաստանը: Հայերի բռնագաղթը Պարսկաստան:	4	2			5
2.	Վարչական կարգը և հասարակական-տնտեսական հարաբերությունները Հայաստանում (XIVդ. կեսեր-XVIIդ. կեսեր)	2	4			5
3.	Հայ ազատագրական շարժման առաջին քայլերը	2	2			5
4.	Հայկական մշակույթը XIVդ. կեսեր-XVIIդ. կեսերին	4				5
5.	Իսրայել Օրին և Հայաստանի ազատագրության նրա ծրագրերը	2				5
6.	Պետրոս Ա-ի պարսկական արշավանքը	2				4
7.	Ազատագրական պայքարն Արցախում	2				5
8.	Սյունիքի ազատագրական պայքարը Դավիթ-Բեկ	4	2			5
9.	Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական կացությունը (XVIIդ. կես-XIXդ. սկիզբ)	4	2			5
10.	Նադիր շահի քաղաքականությունը Արևելյան Հայաստանում	4	2			4
11.	Երևանի հերոսական պաշտպանությունը	2	2			4
12.	Հայ-ռուսական հարաբերությունների աշխուժացումը Եկատերինա Բ-ի ժամանակ	2	2			4
13.	Հովսեփ Էմինը և Հայաստանի ազատագրության նրա ծրագրերը	2				4

⁷ Նման է օրացուցային պլանին5

14.	Մադրասի ազատագրական խմբակը, գործունեությունը	4			4
15.	Հայաստանի ազատագրության Հյուսիսային և Հարավային ծրագրերը	2			4
16.	Ադա-Մուհամադ շահի արշավանքները Անդրկովկաս	2			4
17.	Ռուսական զորքերի անդրկովկասյան արշավանքը և դրա ձախողումը	2			4
18.	Հայկական մշակույթը 17-19-րդ դդ	4	2		4
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		50	20		80

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

h/h	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
	<ol style="list-style-type: none"> Հայոց պատմություն, հ. II. Միջին դարեր (IV դ. - XVII դ. առաջին կես), գիրք երկրորդ (IX դարի կես-XVII դարի առաջին կես), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, 2014, Հայոց պատմություն, հ. II. Միջին դարեր (IV դ. - XVII դ. երկրորդ կես), գիրք երկրորդ (IX դարի կես-XVII դարի առաջին կես), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, 2014, Հովսեփ Էմինի կյանքն ու արկածները, Ս. Թոփչյան, Ա. Մաղալյան, Ե., 2018 	
Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		
	<ol style="list-style-type: none"> Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. III, Երևան, 1976: Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972: Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010 Ժամկոչյան Հ., Աբրահամյան Ա., Մելիք Բախշյան Ս., Պողոսյան Ս., Հայ ժողովրդի պատմություն 	

<p>(սկզբից մինչև XVIII դարի վերջը), Երևան, 1975:</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Պողոսյան Ս. Հայ ժողովրդի պատմություն, հ. 2, Երևան 1965: 6. Տեր-Պողոսյան Լ., Խաչակիրները և հայերը, հ. Ա, Երևան, 2005, հ. Բ., Երևան, 2007: 7. Դանիելյան Է., Մելքոնյան Ա., Հայոց պատմություն (հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը), Երևան, 2008: 8. Միքայելյան Գ., Լիլիկիայի հայկական պետության պատմություն, Երևան, 2007: 9. Մաղալյան Ա., Արցախի մելիքությունները և մելիքական տները XVII–. XIX դդ., Երևան, ՀՀ., 2007 10. Սուքիասյան Ա., Լիլիկիայի հայկական պետության և իրավունքի պատմություն (IX – XIV դարեր), Երևան, 1978: 11. Բարսյան Լ., Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական և քաղաքական պատմությունը XII-XIV դարերում, Երևան, 1964: 12. Ջաքարիա Քանաքեռցի, Պատմագրություն, Վաղարշապատ, 1870: 13. Գալոյան Գ., Հայաստանը մեծ տերությունների աշխարհակալական առճակատումներում (XVI դարից – 1917թ.), Երևան, 2004: 14. Կիրակոսյան Գ., Հայաստանը Լենկթեմուրի և թուրքմեն ցեղերի արշավանքների շրջանում (1386-1500), Երևան, 1997: 15. Հովհաննիսյան Աշ., Դրվագներ հայ ազատագրական մտքի պատմության, գիրք 2, Երևան, 1959: 16. Ուլուբաբյան Բ., Արցախի պատմությունը (սկզբից մինչև մեր օրերը), Երևան, 1994: 17. Հայոց պատմության հիմնահարցեր, Երևան, 2000: 18. Աբրահամյան Ա., Համառոտ ուրվագիծ հայ գաղթավայրերի պատմության, Երևան, 1964: 19. Բուռնազյան Ա., Սոցիալ-տնտեսական հարաբերությունները Կիլիկիայի հայկական պետությունում, Երևան, 1973 	
---	--

20. Նաջարյան Հ.Խ., XVII դարի սկզբի թուրք-իրանական պատերազմը և հայերի տարագրությունը, Երևան, 1959 21. Նաջարյան Հ.Խ., Թուրք-իրանական հարաբերությունները XVI դարում ու XVII դարի առաջին կեսին և Հայաստանը. Ե. , 1961 22. Ջուլալյան Մ., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների XIII – XVII դարերում, Երևան, 1990: 23. Լեո, Հայոց պատմություն, Երկերի ժողովածու, հ. 2, Երևան, 1967: 24. Մանանդյան Հ., Երկեր, հ. Գ, Դ, Երևան, 1977, 1978: 25. Ուլուբաբյան Բ., Խաչենի իշխանությունը X – XVI դարերում, Երևան, 1975: 26. Կիրակոս Գանձակեցի, Հայոց պատմություն, Երևան, 1982: 27. Վարդան Արևելցի, Հայաստանի պատմություն, Վենետիկ, 1962: 28. Սմբատ Սպարապետ, Տարեգիրք, Վենետիկ, 1956: 29. Անասյան Հ. XVII դարի ազատագրական շարժումներն Հայաստանում, Երևան, 1961: 30. Առաքել Դավրիժեցի, Պատմություն, Երևան, 1988: 31. Աբրահամյան Աշ., Իսրայել Օրի, Երևան, 1978: 32. Վարդանյան Ռ., Հայաստանի չափերն ու կշիռները, Երևան, 1989: 33. Օրմանյան Մ., Ազգապատում, հ. Ա, Բ, Գ, Ս. Էջմիածին, 2001: 34. Ջուլալյան Մ., Արևմտյան Հայաստանը XVI – XVIII դարերում, Երևան, 1980 35. Աբրահամ Կրետացի, Պատմություն, Երևան, 1973 36. Աբրահամ Երևանցի, Պատմութիւն պատերազմացն, (1721-1736), Վենետիկ, 1977: 37. «Դավիթ Բեկ կամ Պատմություն Ղափանցոց», Երևան, 1992: 38. «Նոր տետրակ, որ կոչի հորդորակ», Երևան, 1991:	

39. «Հովսեփի Էմինի կյանքն ու արկածները», Բեյրութ, 1958:

40. Միեր Կարապետյան, հայաստանը 1912-1920թթ., Երևան, 2006:

41. Աճառյան Հր. Հայ գաղթավայրերի պատմություն, Երևան, 2002:

42. Иоаннисян А. Р., Иосиф Эмин, Ереван, 1989.

43. Иоаннисян А. Р., Россия и армянское освободительное движение 80-х годов XVIII в., Ереван, 1991

44. Кочар М. Гр., Армяно-турецкие общественно-политические отношения и Армянский вопрос в конце XIX – начале XX веков, Ереван, 1988

45. Хоршудян Л.А., Истина- единственный критерии исторической науки, Ереван, 1989.

Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)

1. <http://lraber.asj-oa.am>

2. <https://cyberleninka.ru/article/n/diplomaticheskie-usiliya-po-sozdaniyu-edinoj-antitureckoj-koalicii-i-uchastie-armyan-v-ehtoj-borbe-ehpoha-pravleniya-turkmenskih-plemen-ak-koyunlu-i-kara-koyunlu-xv-vek>

3. <http://echmiadzin.asj-oa.am/5760/1/6.pdf>

4. <https://artsakhlib.am/wp->

5. tert.nla.am

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ
12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Գրականություն ⁸
1.	<i>Թուրք-պարսկական պատերազմները և</i>	Պայքար Հայաստանի համար: Հայաստանի բաժանումը	4	1. Նաջարյան Հ.Խ., XVII դարի սկզբի թուրք-իրանական պատերազմը

⁸ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, որ.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

	<p><i>Հայաստանը: Հայերի բռնագաղթը Պարսկաստան:</i></p>			<p>և հայերի տարագրությունը, Երևան, 1959</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Նաջարյան Հ.Խ., Թուրք-իրանական հարաբերությունները XVI դարում ու XVII դարի առաջին կեսին և Հայաստանը. Ե. , 1961 3. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972: 4. Ժամկոչյան Հ., Աբրահամյան Ա., Մելիք Բախշյան Ս., Պողոսյան Ս., Հայ ժողովրդի պատմություն (սկզբից մինչև XVIII դարի վերջը), Երևան, 1975: 5. Պողոսյան Ս. Հայ ժողովրդի պատմություն, հ. 2, Երևան 1965: 6. Գալոյան Գ., Հայաստանը մեծ տերությունների աշխարհակալական առճակատումներում (XVI դարից – 1917թ.), Երևան, 2004: 7. Զուլալյան Մ., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների XIII – XVII դարերում, Երևան, 1990: 8. Լեո, Հայոց պատմություն, Երկերի ժողովածու, հ. 2, Երևան, 1967: 9. Առաքել Դավրիժեցի, Պատմություն, Երևան, 1988: 10. Օրմանյան Ս., Ազգապատում, հ. Ա, Բ, Գ, Ս. Էջմիածին, 2001: 11. Զուլալյան Մ., Արևմտյան Հայաստանը XVI – XVIII դարերում, Երևան, 1980
2.	<p>Վարչական կարգը և հասա-րակական-տնտեսական հարաբերությունները Հայաստանում (XIVդ. կեսեր-XVIIդ. կեսեր)</p>	<p>Խանությունների, փաշայություն, էյալեթ, վիլայեթ հասկացությունը, սոցիալ-տնտեսական հարաբերությունների բովանդակությունը և պարզաբանումներ</p>	2	<ol style="list-style-type: none"> 1. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972: 2. Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010 <p>3Գալոյան Գ., Հայաստանը մեծ տերությունների աշխարհակալական առճակատումներում (XVI դարից – 1917թ.), Երևան, 2004:</p>

				<p>4. Կիրակոսյան Գ., Հայաստանը Լենկթեմուրի և թուրքմեն ցեղերի արշավանքների շրջանում (1386-1500), Երևան, 1997:</p> <p>5. Զուլայան Մ., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների XIII – XVII դարերում, Երևան, 1990:</p>
Հայ ազատագրական շարժման առաջին քայլերը		2	<p>1. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972:</p> <p>2. Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010</p> <p>3. Գալոյան Գ., Հայաստանը մեծ տերությունների աշխարհակալական առճակատումներում (XVI դարից – 1917թ.), Երևան, 2004:</p> <p>4. Հովհաննիսյան Աշ., Դրվագներ հայ ազատագրական մտքի պատմության, գիրք 2, Երևան, 1959:</p> <p>5. Զուլայան Մ., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների XIII – XVII դարերում, Երևան, 1990:</p> <p>6. Լեո, Հայոց պատմություն, Երկերի ժողովածու, հ. 2,3 Երևան, 1967</p>	
Հայկական մշակույթը XIVդ. կեսեր–XVIIդ. կեսերին	Դպրոցը, գիտությունը, գրականությունը, արվեստը	4	<p>1. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972:</p> <p>2. Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010</p>	
Իսրայել Օրին և Հայաստանի ազատագրության նրա	Օրու դեգերումները: Անգեղակոթի ժողովը :Օրին Ռուսաստանում:Օրին դեսպան	2	<p>1. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972:</p> <p>2. Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ</p>	

	ծրագրերը	և վախճանը		<p>կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010</p> <p>3. Հովհաննիսյան Աշ., Դրվագներ հայ ազատագրական մտքի պատմության, գիրք 2, Երևան, 1959:</p> <p>4. Զուլայան Մ., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների XIII – XVII դարերում, Երևան, 1990:</p> <p>5. Լեո, Հայոց պատմություն, Երկերի ժողովածու, հ. 2, Երևան, 1967:</p> <p>6. Անասյան Հ. XVII դարի ազատագրական շարժումներն Հայաստանում, Երևան, 1961:</p> <p>7. Աբրահամյան Աշ., Իսրայել Օրի, Երևան, 1978:</p> <p>8. Օրմանյան Մ., Ազգապատում, հ. Բ Ս. Էջմիածին, 2001:</p> <p>9. Զուլայան Մ., Արևմտյան Հայաստանը XVI – XVIII դարերում, Երևան, 1980</p>
	Պետրոս Ա-ի պարսկական արշավանքը	Հայկական զինված ուժերի կազմակերպումը: Հայերի ապստամբությունը: Օսմ. կայսրության նկրտումները: Երևանի պաշտպանությունը և պարտությունը	2	<p>1. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՄՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972:</p> <p>2. Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010</p> <p>3. Հովհաննիսյան Աշ., Դրվագներ հայ ազատագրական մտքի պատմության, գիրք 2, Երևան, 1959:</p> <p>4. Զուլայան Մ., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների XIII – XVII դարերում, Երևան, 1990:</p> <p>5. Լեո, Հայոց պատմություն, Երկերի ժողովածու, հ. 2, Երևան, 1967:</p>

				<p>6. Անասյան Հ. XVII դարի ազատագրական շարժումներն Հայաստանում, Երևան, 1961:</p> <p>7. Աբրահամյան Աշ., Իսրայել Օրի, Երևան, 1978:</p> <p>8. Օրմանյան Մ., Ազգապատում, հ. Բ Ս. Էջմիածին, 2001:</p> <p>9. Զուլալյան Մ., Արևմտյան Հայաստանը XVI – XVIII դարերում, Երևան, 1980</p>
Ազատագրական պայքարն Արցախում	Հայկական զինված ուժերի կազմակերպումը: Հայերի ապստամբությունը: Օսմ. կայսրության նկրտումները: Երևանի պաշտպանությունը և պարտությունը	2	<p>1. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՄՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972:</p> <p>2. Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010</p> <p>3. Հովհաննիսյան Աշ., Դրվագներ հայ ազատագրական մտքի պատմության, գիրք 2, Երևան, 1959:</p> <p>4. Զուլալյան Մ., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների XIII – XVII դարերում, Երևան, 1990:</p> <p>5. Լեռ, Հայոց պատմություն, Երկերի ժողովածու, հ. 2, Երևան, 1967:</p> <p>6. Անասյան Հ. XVII դարի ազատագրական շարժումներն Հայաստանում, Երևան, 1961:</p> <p>7. Աբրահամյան Աշ., Իսրայել Օրի, Երևան, 1978:</p> <p>8. Օրմանյան Մ., Ազգապատում, հ. Բ Ս. Էջմիածին, 2001:</p> <p>9. Զուլալյան Մ., Արևմտյան Հայաստանը XVI – XVIII դարերում, Երևան, 1980</p>	
Մյունիքի ազատագրական պայքարը Դավիթ-Բեկ	I փուլ՝ պայքար պարսկական խանությունների դեմ II փուլ՝ պայքար թուրքական զորքերի դեմ: Հայերի	4	<p>1. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՄՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972:</p> <p>2. Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես -</p>	

		<p>պաշտպանությունը և պատճառները:</p>		<p>1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010</p> <p>3. Հովհաննիսյան Աշ., Դրվագներ հայ ազատագրական մտքի պատմության, գիրք 2, Երևան, 1959:</p> <p>4. Զուլալյան Մ., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների XIII – XVII դարերում, Երևան, 1990:</p> <p>5. Լեո, Հայոց պատմություն, Երկերի ժողովածու, հ. 2, Երևան, 1967:</p> <p>6. Անասյան Հ. XVII դարի ազատագրական շարժումներն Հայաստանում, Երևան, 1961:</p> <p>7. Աբրահամյան Աշ., Իսրայել Օրի, Երևան, 1978:</p> <p>8. Օրմանյան Մ., Ազգապատում, հ. Բ Ս. Էջմիածին, 2001:</p> <p>Զուլալյան Մ., Արևմտյան Հայաստանը XVI – XVIII դարերում, Երևան, 1980</p>
<p>Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական կացությունը (XVIIդ. կես-XIXդ. սկիզբ)</p>	<p>Գյուղատնտեսություն, Այգեգործություն, շերամապահություն, արհեստներ, առևտուրներքին և արտաքին, հարկեր, դրամական շրջանառություն:</p>	4		<p>1. 1. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972:</p> <p>2. Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010</p> <p>3. Հովհաննիսյան Աշ., Դրվագներ հայ ազատագրական մտքի պատմության, գիրք 2, Երևան, 1959:</p> <p>4. Զուլալյան Մ., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների XIII – XVII դարերում, Երևան, 1990:</p> <p>5. Լեո, Հայոց պատմություն, Երկերի ժողովածու, հ. 2, Երևան, 1967:</p> <p>6. Անասյան Հ. XVII դարի ազատագրական շարժումներն</p>

				<p>Հայաստանում, Երևան, 1961:</p> <p>7. Աբրահամյան Աշ., Իսրայել Օրի, Երևան, 1978:</p> <p>8. Օրմանյան Մ., Ազգապատում, հ. Բ Ս. Էջմիածին, 2001:</p> <p>Զուլալյան Մ., Արևմտյան Հայաստանը XVI – XVIII դարերում, Երևան, 1980</p>
Նադիր շահի քաղաքականությունը Արևելյան Հայաստանում	Պայմանագրերը Ռուսաստանի հետ, պայմանագիր Օսմ. կայսրության հետ, Հնդկական արշավանքներ	4	<p>1. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972:</p> <p>2. Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010</p> <p>3. Հովհաննիսյան Աշ., Դրվագներ հայ ազատագրական մտքի պատմության, գիրք 2, Երևան, 1959:</p> <p>4. Զուլալյան Մ., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների XIII – XVII դարերում, Երևան, 1990:</p> <p>5. Լեո, Հայոց պատմություն, Երկերի ժողովածու, հ. 2, Երևան, 1967:</p> <p>6. Անասյան Հ. XVII դարի ազատագրական շարժումներն Հայաստանում, Երևան, 1961:</p> <p>7. Աբրահամյան Աշ., Իսրայել Օրի, Երևան, 1978:</p> <p>8. Օրմանյան Մ., Ազգապատում, հ. Բ Ս. Էջմիածին, 2001:</p> <p>Զուլալյան Մ., Արևմտյան Հայաստանը XVI – XVIII դարերում, Երևան, 1980</p>	
Երևանի հերոսական պաշտպանությունը	Թիֆլիսի գրավումը Գանձակի հերոսական պայքարը թուրքերի դեմ: Երևանի պաշտպանությունը	2	<p>1. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972:</p> <p>2. Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ,</p>	

				<p>հրատարակչություն, 2010</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Հովհաննիսյան Աշ., Դրվագներ հայ ազատագրական մտքի պատմության, գիրք 2, Երևան, 1959: 4. Զուլալյան Մ., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների XIII – XVII դարերում, Երևան, 1990: 5. Լեո, Հայոց պատմություն, Երկերի ժողովածու, հ. 2, Երևան, 1967: 6. Անասյան Հ. XVII դարի ազատագրական շարժումներն Հայաստանում, Երևան, 1961: 7. Աբրահամյան Աշ., Իսրայել Օրի, Երևան, 1978: 8. Օրմանյան Մ., Ազգապատում, հ. Բ Ս. Էջմիածին, 2001: <p>Զուլալյան Մ., Արևմտյան Հայաստանը XVI – XVIII դարերում, Երևան, 1980</p>
	<p>Հայ-ռուսական հարաբերությունների աշխուժացումը Եկատերինա Բ-ի ժամանակ</p>		2	<ol style="list-style-type: none"> 1. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՄՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972: 2. Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010 3. Հովհաննիսյան Աշ., Դրվագներ հայ ազատագրական մտքի պատմության, գիրք 2, Երևան, 1959: 4. Զուլալյան Մ., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների XIII – XVII դարերում, Երևան, 1990: 5. Լեո, Հայոց պատմություն, Երկերի ժողովածու, հ. 2, Երևան, 1967: 6. Անասյան Հ. XVII դարի ազատագրական շարժումներն Հայաստանում, Երևան, 1961: 7. Աբրահամյան Աշ., Իսրայել Օրի, Երևան, 1978:

				<p>8. Օրմանյան Մ., Ազգապատում, հ. Բ Ս. Էջմիածին, 2001:</p> <p>9. Զուլալյան Մ., Արևմտյան Հայաստանը XVI – XVIII դարերում, Երևան, 1980</p> <p>10. Иоаннисян., Россия и армянское освободительное движение 80-х годов XVIII в., Ереван, 1991</p> <p>11. Кочар Է. Ար., Армяно-турецкие общественно-политические отношения и Армянский вопрос в конце XIX – начале XX веков, Երևան, 1988</p> <p>12. Хоршудян Է.Ա., Истина- единственный критерии исторической науки, Երևան, 1989.</p>
	<p>Հովսեփ Էմինը և Հայաստանի ազատագրության նրա ծրագրերը</p>	<p>Հայաստանի և Վրաստանի ազատագրումը Ռուսաստանի օգնությամբ և հայ-վրացական դաշնային պետության ստեղծումը Հերակլի գլխավորությամբ:</p>	2	<p>1. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՄՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972:</p> <p>2. Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010</p> <p>3. Հովհաննիսյան Աշ., Դրվագներ հայ ազատագրական մտքի պատմության, գիրք 2, Երևան, 1959:</p> <p>4. Զուլալյան Մ., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների XIII – XVII դարերում, Երևան, 1990:</p> <p>5. Լեո, Հայոց պատմություն, Երկերի ժողովածու, հ. 2, Երևան, 1967:</p> <p>6. Անասյան Հ. XVII դարի ազատագրական շարժումներն Հայաստանում, Երևան, 1961:</p> <p>7. Աբրահամյան Աշ., Իսրայել Օրի, Երևան, 1978:</p> <p>8. Օրմանյան Մ., Ազգապատում, հ. Բ Ս. Էջմիածին, 2001:</p>

				<p>9. Ջուլայան Մ., Արևմտյան Հայաստանը XVI – XVIII դարերում, Երևան, 1980</p> <p>10. Иоаннисян А. Р., Иосиф Эмин, Ереван, 1989.</p> <p>11. Иоаннисян А. Р., Россия и армянское освободительное движение 80-х годов XVIII в., Ереван, 1991</p> <p>12. Кочар М. Гр., Армяно-турецкие общественно-политические отношения и Армянский вопрос в конце XIX – начале XX веков, Ереван, 1988</p> <p>13. Хоршудян Л.А., Истина-единственный критерии исторической науки, Ереван, 1989.</p>
	<p>Մադրասի ազատագրական խմբակը, գործունեությունը</p>	<p>Նոր տետրակ, որ կոչի Յորդորակ, Որոգայթ փառաց</p>	<p>4</p>	<p>1. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972:</p> <p>2. Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010</p> <p>3. Հովհաննիսյան Աշ., Դրվագներ հայ ազատագրական մտքի պատմության, գիրք 2, Երևան, 1959:</p> <p>4. Ջուլայան Մ., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների XIII – XVII դարերում, Երևան, 1990:</p> <p>5. Լեո, Հայոց պատմություն, Երկերի ժողովածու, հ. 2, Երևան, 1967:</p> <p>6. Անասյան Հ. XVII դարի ազատագրական շարժումներն Հայաստանում, Երևան, 1961:</p> <p>7. Աբրահամյան Աշ., Իսրայել Օրի, Երևան, 1978:</p> <p>8. Օրմանյան Մ., Ազգապատում, հ. Բ Ս. Էջմիածին, 2001:</p>

				9. Զուլալյան Մ., Արևմտյան Հայաստանը XVI – XVIII դարերում, Երևան, 1980
	Հայաստանի ազատագրության Հյուսիսային և Հարավային ծրագրերը	Մովսես Սարաֆյանի և Շահամիր Շահամիրյանի ծրագրերը Հայաստանի ազատագրության համար	2	<ol style="list-style-type: none"> 1. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972: 2. Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010 3. Հովհաննիսյան Աշ., Դրվագներ հայ ազատագրական մտքի պատմության, գիրք 2, Երևան, 1959: 4. Զուլալյան Մ., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների XIII – XVII դարերում, Երևան, 1990: 5. Լեո, Հայոց պատմություն, Երկերի ժողովածու, հ. 2, Երևան, 1967: 6. Անասյան Հ. XVII դարի ազատագրական շարժումներն Հայաստանում, Երևան, 1961: 7. Աբրահամյան Աշ., Իսրայել Օրի, Երևան, 1978: 8. Օրմանյան Մ., Ազգապատում, հ. Բ Ս. Էջմիածին, 2001: 9. Զուլալյան Մ., Արևմտյան Հայաստանը XVI – XVIII դարերում, Երևան, 1980
	Աղա-Մուհամադ շահի արշավանքները Անդրկովկաս	Աղա-Մուհամադիսան, նրա առաջին և երկրորդ արշավանքները: Նրա սպանությունը:	2	<ol style="list-style-type: none"> 1. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972: 2. Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010 3. Հովհաննիսյան Աշ., Դրվագներ հայ ազատագրական մտքի

				<p>պատմության, գիրք 2, Երևան, 1959:</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Զուլայան Մ., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների XIII – XVII դարերում, Երևան, 1990: 5. Լեո, Հայոց պատմություն, Երկերի ժողովածու, հ. 2, Երևան, 1967: 6. Անասյան Հ. XVII դարի ազատագրական շարժումներն Հայաստանում, Երևան, 1961: 7. Աբրահամյան Աշ., Իսրայել Օրի, Երևան, 1978: 8. Օրմանյան Մ., Ազգապատում, հ. Բ Ս. Էջմիածին, 2001: 9. Զուլայան Մ., Արևմտյան Հայաստանը XVI – XVIII դարերում, Երևան, 1980
<p>Ռուսական զորքերի անդրկովկասյան արշավանքը և դրա ձախողումը</p>	<p>Անդրկովկասյան արշավանքը և Ա. Սուվորովը Պ. Պոտյոմկին և Վ. Զուբով</p>	<p>2</p>		<ol style="list-style-type: none"> 1. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972: 2. Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010 3. Հովհաննիսյան Աշ., Դրվագներ հայ ազատագրական մտքի պատմության, գիրք 2, Երևան, 1959: 4. Զուլայան Մ., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների XIII – XVII դարերում, Երևան, 1990: 5. Լեո, Հայոց պատմություն, Երկերի ժողովածու, հ. 2, Երևան, 1967: 6. Անասյան Հ. XVII դարի ազատագրական շարժումներն Հայաստանում, Երևան, 1961: 7. Աբրահամյան Աշ., Իսրայել Օրի, Երևան, 1978: 8. Օրմանյան Մ., Ազգապատում, հ. Բ Ս. Էջմիածին, 2001:

				9. Զուլալյան Մ., Արևմտյան Հայաստանը XVI – XVIII դարերում, Երևան, 1980
	Հայկական մշակույթը 17-19-րդ դդ		2	1. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972: 2. Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010

12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Ստուգման ձևը	Գրականություն ⁹
1.	Թուրք-պարսկական պատերազմները և Հայաստանը: Հայերի բռնագաղթը Պարսկաստան:	Պայքար Հայաստանի համար: Հայաստանի բաժանումը	2		1. Նաջարյան Հ.Խ., XVII դարի սկզբի թուրք-իրանական պատերազմը և հայերի տարագրությունը, Երևան, 1959 2. Նաջարյան Հ.Խ., Թուրք-իրանական հարաբերությունները XVI դարում ու XVII դարի առաջին կեսին և Հայաստանը. Ե. , 1961 3. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972: 4. Ժամկոչյան Հ., Աբրահամյան Ա., Մելիք Բախչյան Ս., Պողոսյան Ս., Հայ ժողովրդի պատմություն (սկզբից մինչև XVIII դարի վերջը), Երևան, 1975: 5. Պողոսյան Ս. Հայ ժողովրդի պատմություն, հ. 2, Երևան

⁹ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

					<p>1965:</p> <p>6. Գալոյան Գ., Հայաստանը մեծ տերությունների աշխարհակալական առճակատումներում (XVI դարից – 1917թ.), Երևան, 2004:</p> <p>7. Զուլալյան Մ., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների XIII – XVII դարերում, Երևան, 1990:</p> <p>8. Լեո, Հայոց պատմություն, Երկերի ժողովածու, հ. 2, Երևան, 1967:</p> <p>9. Առաքել Դավրիժեցի, Պատմություն, Երևան, 1988:</p> <p>10. Օրմանյան Մ., Ազգապատում, հ. Ա, Բ, Գ, Ս. Էջմիածին, 2001:</p> <p>11. Զուլալյան Մ., Արևմտյան Հայաստանը XVI – XVIII դարերում, Երևան, 1980</p>
2.	Վարչական կարգը և հասա-րակական-տնտեսական հարաբերությունները Հայաստանում (XIVդ. կեսեր-XVIIդ. կեսեր)	Խանությունների, փաշայություն, էյալեթ, վիլայեթ հասկացությունը, սոցիալ-տնտեսական հարաբերությունների բովանդակությունը և պարզաբանումներ	4		<p>1 Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՄՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972:</p> <p>2. Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010</p> <p>3Գալոյան Գ., Հայաստանը մեծ տերությունների աշխարհակալական առճակատումներում (XVI դարից – 1917թ.), Երևան, 2004:</p> <p>4. Կիրակոսյան Գ., Հայաստանը Լենկթեմուրի և թուրքմեն</p>

				<p>ցեղերի արշավանքների շրջանում (1386-1500), Երևան, 1997:</p> <p>5. Զուլայան Մ., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների XIII – XVII դարերում, Երևան, 1990:</p>
Հայ ազատագրական շարժման առաջին քայլերը		2		<p>7. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972:</p> <p>8. Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010</p> <p>9. Գալոյան Գ., Հայաստանը մեծ տերությունների աշխարհակալական առճակատումներում (XVI դարից – 1917թ.), Երևան, 2004:</p> <p>10. Հովհաննիսյան Աշ., Դրվագներ հայ ազատագրական մտքի պատմության, գիրք 2, Երևան, 1959:</p> <p>11. Զուլայան Մ., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների XIII – XVII դարերում, Երևան, 1990:</p> <p>Լեո, Հայոց պատմություն, Երկերի ժողովածու, հ. 2,3 Երևան, 1967</p>
Սյունիքի ազատագրական պայքարը Դավիթ-Բեկ	<p>I փուլ՝ պայքար պարսկական սանությունների դեմ</p> <p>II փուլ՝ պայքար թուրքական զորքերի դեմ: Հայերի պաշտպանությունը և պատճառները:</p>	2		<p>1. 1. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972:</p> <p>2. Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության</p>

					<p>ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010</p> <p>3. Հովհաննիսյան Աշ., Դրվագներ հայ ազատագրական մտքի պատմության, գիրք 2, Երևան, 1959:</p> <p>4. Զուլայան Մ., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների XIII – XVII դարերում, Երևան, 1990:</p> <p>5. Լեո, Հայոց պատմություն, Երկերի ժողովածու, հ. 2, Երևան, 1967:</p> <p>6. Անասյան Հ. XVII դարի ազատագրական շարժումներն Հայաստանում, Երևան, 1961:</p> <p>7. Աբրահամյան Աշ., Իսրայել Օրի, Երևան, 1978:</p> <p>8. Օրմանյան Մ., Ազգապատում, հ. Բ Ս. Էջմիածին, 2001:</p> <p>Զուլայան Մ., Արևմտյան Հայաստանը XVI – XVIII դարերում, Երևան, 1980</p>
	Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական կացությունը (XVIIդ. կես-XIXդ. սկիզբ)	Գյուղատնտեսություն, Այգեգործություն, շերամապահություն, արհեստներ, առևտուր ներքին և արտաքին, հարկեր, դրամական շրջանառություն:	2		<p>1. 1. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972:</p> <p>2. Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010</p> <p>3. Հովհաննիսյան Աշ., Դրվագներ հայ ազատագրական մտքի պատմության, գիրք 2, Երևան, 1959:</p> <p>4. Զուլայան Մ., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների XIII – XVII դարերում, Երևան, 1990:</p>

				<p>5. Լեո, Հայոց պատմություն, Երկերի ժողովածու, հ. 2, Երևան, 1967:</p> <p>6. Անասյան Հ. XVII դարի ազատագրական շարժումներն Հայաստանում, Երևան, 1961:</p> <p>7. Աբրահամյան Աշ., Իսրայել Օրի, Երևան, 1978:</p> <p>8. Օրմանյան Մ., Ազգապատում, հ. Բ Ս. Էջմիածին, 2001:</p> <p>Զուլալյան Մ., Արևմտյան Հայաստանը XVI – XVIII դարերում, Երևան, 1980</p>
Նաղիբ շահի քաղաքականությունը Արևելյան Հայաստանում	Պայմանագրերը Ռուսաստանի հետ, պայմանագիր Օսմ. կայսրության հետ, Հնդկական արշավանքներ	2		<p>1. 1. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՄՄՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972:</p> <p>2. Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010</p> <p>3. Հովհաննիսյան Աշ., Դրվագներ հայ ազատագրական մտքի պատմության, գիրք 2, Երևան, 1959:</p> <p>4. Զուլալյան Մ., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների XIII – XVII դարերում, Երևան, 1990:</p> <p>5. Լեո, Հայոց պատմություն, Երկերի ժողովածու, հ. 2, Երևան, 1967:</p> <p>6. Անասյան Հ. XVII դարի ազատագրական շարժումներն Հայաստանում, Երևան, 1961:</p> <p>7. Աբրահամյան Աշ., Իսրայել Օրի, Երևան, 1978:</p> <p>8. Օրմանյան Մ., Ազգապատում, հ. Բ Ս. Էջմիածին, 2001:</p>

					Զուլայան Մ., Արևմտյան Հայաստանը XVI – XVIII դարերում, Երևան, 1980
Երևանի հերոսական պաշտպանությունը	Թիֆլիսի գրավումը Գանձակի հերոսական պայքարը թուրքերի դեմ: Երևանի պաշտպանությունը	2			<p>1. 1. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972:</p> <p>2. Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010</p> <p>3. Հովհաննիսյան Աշ., Դրվագներ հայ ազատագրական մտքի պատմության, գիրք 2, Երևան, 1959:</p> <p>4. Զուլայան Մ., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների XIII – XVII դարերում, Երևան, 1990:</p> <p>5. Լեո, Հայոց պատմություն, Երկերի ժողովածու, հ. 2, Երևան, 1967:</p> <p>6. Անասյան Հ. XVII դարի ազատագրական շարժումներն Հայաստանում, Երևան, 1961:</p> <p>7. Աբրահամյան Աշ., Իսրայել Օրի, Երևան, 1978:</p> <p>8. Օրմանյան Մ., Ազգապատում, հ. Բ Ս. Էջմիածին, 2001:</p> <p>Զուլայան Մ., Արևմտյան Հայաստանը XVI – XVIII դարերում, Երևան, 1980</p>
Հայ-ռուսական հարաբերությունների աշխուժացումը Եկատերինա Բ-ի ժամանակ	Անդրկովկասյան արշա-վանքը և Ա. Սուվորովը Պ. Պոտյոմկին և Վ. Զուբով	2			<p>1. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972:</p> <p>2. Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ.</p>

				<p>երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010</p> <p>3. Հովհաննիսյան Աշ., Դրվագներ հայ ազատագրական մտքի պատմության, գիրք 2, Երևան, 1959:</p> <p>4. Զուլալյան Մ., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների XIII – XVII դարերում, Երևան, 1990:</p> <p>5. Լեո, Հայոց պատմություն, Երկերի ժողովածու, հ. 2, Երևան, 1967:</p> <p>6. Անասյան Հ. XVII դարի ազատագրական շարժումներն Հայաստանում, Երևան, 1961:</p> <p>7. Աբրահամյան Աշ., Իսրայել Օրի, Երևան, 1978:</p> <p>8. Օրմանյան Մ., Ազգապատում, հ. Բ Ս. Էջմիածին, 2001:</p> <p>9. Զուլալյան Մ., Արևմտյան Հայաստանը XVI – XVIII դարերում, Երևան, 1980</p> <p>10. Иоаннисян А. Р., Россия и армянское освободительное движение 80-х годов XVIII в., Ереван, 1991</p> <p>11. Кочар М., Армяно-турецкие общественно-политические отношения и Армянский вопрос в конце XIX – начале XX веков, Ереван, 1988</p> <p>12. Хоршудян Л.А., Истина- единственный критерии исторической науки, Ереван, 1989.</p>
Հայկական մշակույթը 17-19-րդ դդ	Դպրոց, գիտություն, արվեստ, գրականություն	2		Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972:

					Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010
--	--	--	--	--	---

12.3. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/ h	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը ¹⁰	Ներկայացման ժամկետները Մինչև 16 շաբաթվա վերջ	Մտուզման ձևը Գիտամյակում հանձնարարվում է մեկ անգամ, գնահատվում առավելագույնը 20 միավոր	Գրականություն ¹¹
---------	--------------------------------	-----------------------	--------------------------------	--	--	-----------------------------

¹⁰ Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը

¹¹ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

1.	Թուրք-պարսկական պատերազմները և Հայաստանը: Հայերի բռնագաղթը Պարսկաստան:	Պայքար Հայաստանի համար: Հայաստանի բաժանումը	Ռեֆերատ	Մինչև 16 շաբաթվա վերջ	Կիսամյակում հանձնարարվում է մեկ անգամ, գնահատվում առավելագույնը 20 միավոր	<ol style="list-style-type: none"> 3. Նաջարյան Հ.Խ., XVII դարի սկզբի թուրք-իրանական պատերազմը և հայերի տարագրությունը, Երևան, 1959 4. Նաջարյան Հ.Խ., Թուրք-իրանական հարաբերությունները XVI դարում ու XVII դարի առաջին կեսին և Հայաստանը. Ե. , 1961 5. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972: 6. Ժամկոչյան Հ., Աբրահամյան Ա., Մելիք Բախշյան Ս., Պողոսյան Ս., Հայ ժողովրդի պատմություն (սկզբից մինչև XVIII դարի վերջը), Երևան, 1975: 7. Պողոսյան Ս. Հայ ժողովրդի պատմություն, հ. 2, Երևան 1965: 8. Գալոյան Գ., Հայաստանը մեծ տերությունների աշխարհակալական առճակատումներում (XVI դարից – 1917թ.), Երևան, 2004: 9. Ջուլյան Մ., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների XIII – XVII դարերում, Երևան, 1990: 10. Լեո, Հայոց պատմություն, Երկերի ժողովածու, հ. 2, Երևան, 1967: 11. Առաքել Դավրիժեցի, Պատմություն, Երևան, 1988: 12. Օրմանյան Մ., Ազգապատում, հ. Ա, Բ, Գ, Ս. Էջմիածին, 2001: 13. Ջուլյան Մ., Արևմտյան Հայաստանը XVI – XVIII դարերում, Երևան, 1980
2.	Վարչական կարգը և հասարակական-տնտեսական հարաբերությունները Հայաստանում (XIVդ. կեսեր- XVIIդ. կեսեր)	Խանությունների, փաշայություն, էյալեթ, վիլայեթ հասկացությունը, սոցիալ-տնտեսական հարաբերությունների բովանդակությունը և պարզաբանումներ	Ռեֆերատ			<ol style="list-style-type: none"> 1. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972: 2. Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010 3. Գալոյան Գ., Հայաստանը մեծ տերությունների աշխարհակալական առճակատումներում (XVI դարից – 1917թ.), Երևան, 2004: 4. Կիրակոսյան Գ., Հայաստանը Լենկթեմուրի և թուրքմեն ցեղերի արշավանքների շրջանում (1386-1500), Երևան, 1997: 5. Ջուլյան Մ., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների XIII – XVII դարերում, Երևան, 1990:

3	Հայ ազատագրական շարժման առաջին քայլերը		Ռեֆերատ			<ol style="list-style-type: none"> 1. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972: 2. Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010 3. Գալոյան Գ., Հայաստանը մեծ տերությունների աշխարհակալական առճակատումներում (XVI դարից – 1917թ.), Երևան, 2004: 4. Հովհաննիսյան Աշ., Դրվագներ հայ ազատագրական մտքի պատմության, գիրք 2, Երևան, 1959: 5. Զուլալյան Մ., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների XIII – XVII դարերում, Երևան, 1990: 6. Լեո, Հայոց պատմություն, Երկերի ժողովածու, հ. 2,3 Երևան, 1967
4	Հայկական մշակույթը XIVդ. կեսեր- XVIIդ. կեսերին	Դպրոցը, գիտությունը, գրականությունը, արվեստը	Ռեֆերատ			<ol style="list-style-type: none"> 1. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972: 2. Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010
5	Իսրայել Օրին և Հայաստանի ազատագրության նրա ծրագրերը	Օրու դեգերումները: Անգեղակոթի ժողովը :Օրին Ռուսաստանում:Օրին դեսպան և վախճանը	Ռեֆերատ			<ol style="list-style-type: none"> 1. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972: 2. Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010 3. Հովհաննիսյան Աշ., Դրվագներ հայ ազատագրական մտքի պատմության, գիրք 2, Երևան, 1959: 4. Զուլալյան Մ., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների XIII – XVII դարերում, Երևան, 1990: 5. Լեո, Հայոց պատմություն, Երկերի ժողովածու, հ. 2, Երևան, 1967: 6. Անասյան Հ. XVII դարի ազատագրական շարժումներն Հայաստանում, Երևան, 1961: 7. Աբրահամյան Աշ., Իսրայել Օրի, Երևան, 1978: 8. Օրմանյան Մ., Ազգապատում, հ. Բ Մ. Էջմիածին, 2001: 9. Զուլալյան Մ., Արևմտյան Հայաստանը XVI – XVIII դարերում, Երևան, 1980

6	Պետրոս Ա-ի պարսկական արշավանքը	Հայկական զինված ուժերի կազմակերպումը: Հայերի ապստամբությունը: Օսմ. կայսրության նկրտումները: Երևանի պաշտպանությունը և պարտությունը	Ռեֆերատ		<ol style="list-style-type: none"> 1. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972: 2. Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010 3. Հովհաննիսյան Աշ., Դրվագներ հայ ազատագրական մտքի պատմության, գիրք 2, Երևան, 1959: 4. Զուլալյան Մ., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների XIII – XVII դարերում, Երևան, 1990: 5. Լեո, Հայոց պատմություն, Երկերի ժողովածու, հ. 2, Երևան, 1967: 6. Անասյան Հ. XVII դարի ազատագրական շարժումներն Հայաստանում, Երևան, 1961: 7. Աբրահամյան Աշ., Բարայել Օրի, Երևան, 1978: 8. Օրմանյան Մ., Ազգապատում, հ. Բ Մ. Էջմիածին, 2001: 9. Զուլալյան Մ., Արևմտյան Հայաստանը XVI – XVIII դարերում, Երևան, 1980
7	Ազատագրական պայքարն Արցախում	Հայկական զինված ուժերի կազմակերպումը: Հայերի ապստամբությունը: Օսմ. կայսրության նկրտումները: Երևանի պաշտպանությունը և պարտությունը	Ռեֆերատ		<ol style="list-style-type: none"> 1. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972: 2. Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010 3. Հովհաննիսյան Աշ., Դրվագներ հայ ազատագրական մտքի պատմության, գիրք 2, Երևան, 1959: 4. Զուլալյան Մ., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների XIII – XVII դարերում, Երևան, 1990: 5. Լեո, Հայոց պատմություն, Երկերի ժողովածու, հ. 2, Երևան, 1967: 6. Անասյան Հ. XVII դարի ազատագրական շարժումներն Հայաստանում, Երևան, 1961: 7. Աբրահամյան Աշ., Բարայել Օրի, Երևան, 1978: 8. Օրմանյան Մ., Ազգապատում, հ. Բ Մ. Էջմիածին, 2001: 9. Զուլալյան Մ., Արևմտյան Հայաստանը XVI – XVIII դարերում, Երևան, 1980

8	Մյունիքի ազատագրական պայքարը Դավիթ-Բեկ	I փուլ՝ պայքար պարսկական խանությունն երի դեմ II փուլ՝ պայքար թուրքական զորքերի դեմ: Հայերի պաշտպանությունը և պատճառները:	Ռեֆերատ			<ol style="list-style-type: none"> 1. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972: 2. Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010 3. Հովհաննիսյան Աշ., Դրվագներ հայ ազատագրական մտքի պատմության, գիրք 2, Երևան, 1959: 4. Ջուլայան Մ., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների XIII – XVII դարերում, Երևան, 1990: 5. Լեո, Հայոց պատմություն, Երկերի ժողովածու, հ. 2, Երևան, 1967: 6. Անասյան Հ. XVII դարի ազատագրական շարժումներն Հայաստանում, Երևան, 1961: 7. Աբրահամյան Աշ., Իսրայել Օրի, Երևան, 1978: 8. Օրմանյան Մ., Ազգապատում, հ. Բ Մ. Էջմիածին, 2001: 9. Ջուլայան Մ., Արևմտյան Հայաստանը XVI – XVIII դարերում, Երևան, 1980
9	Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական կացությունը (XVIIդ. կես-XIXդ. սկիզբ)	Գյուղատնտեսություն, Այգեգործություն, շերամապահություն, արհեստներ, առևտուրներքին և արտաքին, հարկեր, դրամական շրջանառություն:	Ռեֆերատ			<ol style="list-style-type: none"> 1. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972: 2. Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010 3. Հովհաննիսյան Աշ., Դրվագներ հայ ազատագրական մտքի պատմության, գիրք 2, Երևան, 1959: 4. Ջուլայան Մ., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների XIII – XVII դարերում, Երևան, 1990: 5. Լեո, Հայոց պատմություն, Երկերի ժողովածու, հ. 2, Երևան, 1967: 6. Անասյան Հ. XVII դարի ազատագրական շարժումներն Հայաստանում, Երևան, 1961: 7. Աբրահամյան Աշ., Իսրայել Օրի, Երևան, 1978: 8. Օրմանյան Մ., Ազգապատում, հ. Բ Մ. Էջմիածին, 2001: 9. Ջուլայան Մ., Արևմտյան Հայաստանը XVI – XVIII դարերում, Երևան, 1980

10	Նադիր շահի քաղաքականությունը Արևելյան Հայաստանում	Պայմանագրերը Ռուսաստանի հետ, պայմանագիր Օսմանյան կայսրության հետ, Հնդկական արշավանքներ	Ռեֆերատ			<ol style="list-style-type: none"> 1. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972: 2. Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010 3. Հովհաննիսյան Ա., Դրվագներ հայ ազատագրական մտքի պատմության, գիրք 2, Երևան, 1959: 4. Ջուլայան Մ., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների XIII – XVII դարերում, Երևան, 1990: 5. Լեո, Հայոց պատմություն, Երկերի ժողովածու, հ. 2, Երևան, 1967: 6. Անասյան Հ. XVII դարի ազատագրական շարժումներն Հայաստանում, Երևան, 1961: 7. Աբրահամյան Ա., Իսրայել Օրի, Երևան, 1978: 8. Օրմանյան Մ., Ազգապատում, հ. Բ Մ. Էջմիածին, 2001: 9. Ջուլայան Մ., Արևմտյան Հայաստանը XVI – XVIII դարերում, Երևան, 1980
11	Երևանի հերոսական պաշտպանությունը	Թիֆլիսի գրավումը Գանձակի հերոսական պայքարը թուրքերի դեմ: Երևանի պաշտպանությունը	Ռեֆերատ			<ol style="list-style-type: none"> 1. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972: 2. Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010 3. Հովհաննիսյան Ա., Դրվագներ հայ ազատագրական մտքի պատմության, գիրք 2, Երևան, 1959: 4. Ջուլայան Մ., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների XIII – XVII դարերում, Երևան, 1990: 5. Լեո, Հայոց պատմություն, Երկերի ժողովածու, հ. 2, Երևան, 1967: 6. Անասյան Հ. XVII դարի ազատագրական շարժումներն Հայաստանում, Երևան, 1961: 7. Աբրահամյան Ա., Իսրայել Օրի, Երևան, 1978: 8. Օրմանյան Մ., Ազգապատում, հ. Բ Մ. Էջմիածին, 2001: 9. Ջուլայան Մ., Արևմտյան Հայաստանը XVI – XVIII դարերում, Երևան, 1980

12	Հայ-ռուսական հարաբերությունների աշխուժացումը Եկատերինա Բ-ի ժամանակ		Ռեֆերատ		<ol style="list-style-type: none"> 1. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972: 2. Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010 3. Հովհաննիսյան Աշ., Դրվագներ հայ ազատագրական մտքի պատմության, գիրք 2, Երևան, 1959: 4. Ջուլայան Մ., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների XIII – XVII դարերում, Երևան, 1990: 5. Լեո, Հայոց պատմություն, Երկերի ժողովածու, հ. 2, Երևան, 1967: 6. Անասյան Հ. XVII դարի ազատագրական շարժումներն Հայաստանում, Երևան, 1961: 7. Աբրահամյան Աշ., Իսրայել Օրի, Երևան, 1978: 8. Օրմանյան Մ., Ազգապատում, հ. Բ Մ. Էջմիածին, 2001: 9. Ջուլայան Մ., Արևմտյան Հայաստանը XVI – XVIII դարերում, Երևան, 1980 10. Иоаннисян А. Р., Россия и армянское освободительное движение 80-х годов XVIII в., Ереван, 1991 11. Кочар М. Гр., Армяно-турецкие общественно-политические отношения и Армянский вопрос в конце XIX – начале XX веков, Ереван, 1988 10. Хоршудян Л.А., Истина- единственный критерии исторической науки, Ереван, 1989.
----	--	--	---------	--	--

13	Հովսեփ Էմինը և Հայաստանի ազատագրությ ան նրա ծրագրերը	Հայաստան ի և Վրաստանի ազատագրու մը Ռուսաստան ի օգնությամբ և հայ- վրացական դաշնային պետության ստեղծումը Հերակլի գլխավորությ ամբ:	Ռեֆերատ		<ol style="list-style-type: none"> 1. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972: 2. Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010 3. Հովհաննիսյան Աշ., Դրվագներ հայ ազատագրական մտքի պատմության, գիրք 2, Երևան, 1959: 4. Ջուլայան Մ., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների XIII – XVII դարերում, Երևան, 1990: 5. Լեո, Հայոց պատմություն, Երկերի ժողովածու, հ. 2, Երևան, 1967: 6. Անասյան Հ. XVII դարի ազատագրական շարժումներն Հայաստանում, Երևան, 1961: 7. Աբրահամյան Աշ., Իսրայել Օրի, Երևան, 1978: 8. Օրմանյան Մ., Ազգապատում, հ. Բ Մ. Էջմիածին, 2001: 9. Ջուլայան Մ., Արևմտյան Հայաստանը XVI – XVIII դարերում, Երևան, 1980 10. Иоаннисян А. Р., Иосиф Эмин, Ереван, 1989. 11. Иоаннисян А. Р., Россия и армянское освободительное движение 80-х годов XVIII в., Ереван, 1991 12. Кочар М. Гр., Армяно-турецкие общественно-политические отношения и Армянский вопрос в конце XIX – начале XX веков, Ереван, 1988 13. Хоршудян Л.А., Истина- единственный критерии исторической науки, Ереван, 1989.
----	--	---	---------	--	--

14	Մադրասի ազատագրական խմբակը, գործունեությունը	Նոր տետրակ, որ կոչի Յորդորակ, Որոգայթ փառաց	Ռեֆերատ			<ol style="list-style-type: none"> 1. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972: 2. Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010 3. Հովհաննիսյան Աշ., Դրվագներ հայ ազատագրական մտքի պատմության, գիրք 2, Երևան, 1959: 4. Ջուլայան Մ., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների XIII – XVII դարերում, Երևան, 1990: 5. Լեո, Հայոց պատմություն, Երկերի ժողովածու, հ. 2, Երևան, 1967: 6. Անասյան Հ. XVII դարի ազատագրական շարժումներն Հայաստանում, Երևան, 1961: 7. Աբրահամյան Աշ., Իսրայել Օրի, Երևան, 1978: 8. Օրմանյան Մ., Ազգապատում, հ. Բ Մ. Էջմիածին, 2001 9. Ջուլայան Մ., Արևմտյան Հայաստանը XVI – XVIII դարերում, Երևան, 1980
15	Հայաստանի ազատագրության Հյուսիսային և Հարավային ծրագրերը	Մովսես Սարաֆյանի և Շահամիր Շահամիրյանի ծրագրերը Հայաստանի ազատագրության համար	Ռեֆերատ			<ol style="list-style-type: none"> 1. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972: 2. Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010 3. Հովհաննիսյան Աշ., Դրվագներ հայ ազատագրական մտքի պատմության, գիրք 2, Երևան, 1959: 4. Ջուլայան Մ., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների XIII – XVII դարերում, Երևան, 1990: 5. Լեո, Հայոց պատմություն, Երկերի ժողովածու, հ. 2, Երևան, 1967: 6. Անասյան Հ. XVII դարի ազատագրական շարժումներն Հայաստանում, Երևան, 1961: 7. Աբրահամյան Աշ., Իսրայել Օրի, Երևան, 1978: 8. Օրմանյան Մ., Ազգապատում, հ. Բ Մ. Էջմիածին, 2001 9. Ջուլայան Մ., Արևմտյան Հայաստանը XVI – XVIII դարերում, Երևան, 1980

16	Աղա-Մուհամադ շահի արշավանքները Անդրկովկաս	Աղա-Մուհամադի ան, նրա առաջին և երկրորդ արշավանքները: Նրա սպանությունը:	Ռեֆերատ			<ol style="list-style-type: none"> 1. 1. 1. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972: 2. 2. Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010 3. Հովհաննիսյան Աշ., Դրվագներ հայ ազատագրական մտքի պատմության, գիրք 2, Երևան, 1959: 4. Զուլալյան Մ., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների XIII – XVII դարերում, Երևան, 1990: 5. Լեո, Հայոց պատմություն, Երկերի ժողովածու, հ. 2, Երևան, 1967: 6. Անասյան Հ. XVII դարի ազատագրական շարժումներն Հայաստանում, Երևան, 1961: 7. Աբրահամյան Աշ., Բարայել Օրի, Երևան, 1978: 8. Օրմանյան Մ., Ազգապատում, հ. Բ Մ. Էջմիածին, 2001: 9. Զուլալյան Մ., Արևմտյան Հայաստանը XVI – XVIII դարերում, Երևան, 1980
17	Ռուսական զորքերի անդրկովկասյան արշավանքը և դրա ձախողումը	Անդրկովկասյան արշավանքը և Ա. Մուվորովը Պ. Պոտյոմկին և Վ. Զուբով	Ռեֆերատ			<ol style="list-style-type: none"> 1. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972: 2. Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010 3. Հովհաննիսյան Աշ., Դրվագներ հայ ազատագրական մտքի պատմության, գիրք 2, Երևան, 1959: 4. Զուլալյան Մ., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների XIII – XVII դարերում, Երևան, 1990: 5. Լեո, Հայոց պատմություն, Երկերի ժողովածու, հ. 2, Երևան, 1967: 6. Անասյան Հ. XVII դարի ազատագրական շարժումներն Հայաստանում, Երևան, 1961: 7. Աբրահամյան Աշ., Բարայել Օրի, Երևան, 1978: 8. Օրմանյան Մ., Ազգապատում, հ. Բ Մ. Էջմիածին, 2001: 9. Զուլալյան Մ., Արևմտյան Հայաստանը XVI – XVIII դարերում, Երևան, 1980

18	Հայկական մշակույթը 17-19-րդ դդ					<ol style="list-style-type: none"> 1. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972: 2. Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010
----	--------------------------------	--	--	--	--	--

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում¹²

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	Լսարան (պրոյեկտոր, ինտերնետ ապահովում)
Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	
Սարքեր, սարքավորումներ	
Համակարգչային ծրագրեր	
Այլ	Ակտիվ ուսուցման գործիքներ՝ Kahoot, Socrative, Pollew և այլն

¹² Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի¹³:

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:
- Առավելագույնը 20 միավոր գնահատվող բաղադրիչների 8-20 միավորները համարվում են դրական գնահատական, առավելագույնը 40 միավոր գնահատվող բաղադրիչների դեպքում՝ 16-40 միավորները:

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է քննությամբ

Քննությամբ ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի 2 քննության միջոցով և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:

14.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

¹³«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.06.2022թ.), փոփոխվել է ըստ Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ռեկտորի 01.09.2023թ. թիվ 900 Ն/Մ հրամանի

1. Թուրք-պարսկական պատերազմների պատճառները, սկիզբը և առաջին փուլը
2. Ամասիայի հաշտության պայմանագիրը
3. Թուրք-պարսկական պատերազմի երկրորդ փուլը և Ստամբուլի հաշտությունը
4. Թուրք-պարսկական պատերազմների հետագա փուլերը
5. Հայերի բռնագաղթը դեպի Պարսկաստան
6. Կասբե-Շիրինի հաշտության պայմանագիրը
7. Հայ ազատագրական շարժման նախադրյալները. Հայ ազատագրական լեգենդը
8. Հայ ազատագրական շարժման նախադրյալները. Դաշանց թուղթը
9. Էջմիածնի և Սեբաստիայի գաղտնի խորհրդածոդովները
10. Հայ ազատագրական շարժումները 17-դ դարի երկրորդ կեսերին
11. Հայ ազատագրական պայքարը XVIIդ. երկրորդ կեսին և XVIIIդ սկզբին
12. Արևելյան Հայաստանը 17-րդ դարի վերջին, 18-րդ դարի սկզբին, Էջմիածնի 1677 թ. գաղտնի խորհրդածոդովը, Հակոբ Ջուղայեցի
13. Իսրայել Օրին և Հայաստանի ազատագրության Պֆալցյան ծրագիրը
14. Իսրայել Օրին և Հայաստանի ազատագրության Մոսկովյան ծրագիրը
15. Պետրոս Ա-ի պարսկական արշավանքը: Հայ ազատագրական պայքարի վերելքը:
16. Հայկական սղնախների պայքարը իրանական տիրապետության դեմ, Գանձակի պայմանագիրը:
17. Իրադրությունն Անդրկովկասում 18-րդ դարի սկզբին. Ռուս-թուրքական համաձայնագիրը. Գանձակի գրավումը թուրքերի կողմից.
18. Թուրքական զավթիչների ներխուժումը Անդրկովկաս: Կարբիի և Երևանի հերոսական պաշտպանությունը:
19. Հայ-ռուսական բանակցությունները: Արտեմի Վոլինսկի, Միրոն Վասիլև: Իվան Կարապետը սղնախներում:
20. Հայ ազգային-ազատագրական պայքարն Արցախում 1720-ական թթ սկզբին, սղնախների կազմավորումը
21. Եսայի Հասան-Ջալալյանի դերը Արցախի ազատագրական պայքարում
22. Արցախահայության պայքարը թուրքական զավթիչների դեմ
23. Հայկական մշակույթը 10-14-րդ դդ
24. Մյունիքի ազատագրական պայքարը Դավիթ Բեկի գլխավորությամբ
25. Մյունիքի ազատագրական պատերազմի երկրորդ փուլը

26. Մյունիքի ապստամբության պարտությունը և պատմական նշանակությունը
27. Նադիր շահի քաղաքականությունը Արևելյան Հայաստանում
28. Եղվարդի ճակատամարտը
29. Խամսայի մելիքությունների կազմակերպումը
30. Խամսայի մելիքների իրավունքներն ու պարտականությունները
31. Հովսեփ Էմինը և նրա գործունեությունը Եվրոպայում
32. Հովսեփ Էմինը Ռուսաստանում և Վրաստանում
33. Հայաստանի ազատագրության Հովսեփ Էմինի ծրագիրը և դրա ձախողումը
34. Հայաստանի ազատագրության Մովսես Սարաֆյանի ծրագիրը
35. Հայաստանի ազատագրության հնդկահայերի ծրագիրը
36. Հայաստանի ազատագրության ռուսահայերի ծրագիրը
37. Մադրասի ազատագրական խմբակը և դրա գործունեությունը
38. Հայ-ռուսական հարաբերությունների աշխուժացումը Եկատերինա Բ-ի ժամանակ
39. Հ. Արդույանի և Հ. Լազարյանի բանակցությունները
40. Ստեփան Տեր-Սահակյանի բանագնացությունը
41. Քաղաքական կացությունը Անդրկովկասում XVIII դարի վերջին
42. Գերոզիկյան ռուս-վրացական պայմանագիրը
43. Ադա Մուհամեդ խանի արշավանքները Անդրկովկաս
44. Արևելյան Հայաստանի ներքին և արտաքին առևտուրը
45. Արևմտյան Հայաստանի ներքին ու արտաքին առևտուրը
46. Արևելյան Հայաստանի հարկերն ու պարհակները
47. Արևմտյան Հայաստանի հարկերն ու պարհակները
48. Արևելյան Հայաստանի արհեստները, համքարություններ
49. Արևմտյան Հայաստանի արհեստները, էսնաֆություններ
50. Հայկական մշակույթը 17-19 դդ

Ա) 1-ին ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 9-10 շաբաթվա ընթացքում)

▪ Ընդգրկված թեմաները.

1. Թուրք-պարսկական պատերազմների պատճառները, սկիզբը և առաջին փուլը
2. Ամասիայի հաշտության պայմանագիրը

3. Թուրք-պարսկական պատերազմի երկրորդ փուլը և Ստամբուլի հաշտությունը
4. Թուրք-պարսկական պատերազմների հետա՝ա փուլերը
5. Հայերի բռնագաղթը դեպի Պարսկաստան
6. Կասրե-Շիրինի հաշտության պայմանագիրը
7. Հայ ազատագրական շարժման նախադրյալները. Հայ ազատագրական լեգենդը
8. Հայ ազատա՝րական շարժման նախադրյալները. Դաշանց թուղթը
9. Էջմիածնի և Սեբաստիայի գաղտնի խորհրդածոռովները
10. Հայ ազատա՝րական շարժումները 17-դ դարի երկրորդ կեսերին
11. Հայ ազատա՝րական պայքարը XVIIդ. երկրորդ կեսին և XVIIIդ սկզբին
12. Արևելյան Հայաստանը 17-րդ դարի վերջին, 18-րդ դարի սկզբին, Էջմիածնի 1677 թ. գաղտնի խորհրդածոռովը, Հակոբ Ջուղայեցի
13. Իսրայել Օրին և Հայաստանի ազատագրության Պֆալցյան ծրագիրը
14. Իսրայել Օրին և Հայաստանի ազատագրության Մոսկովյան ծրագիրը
15. Պետրոս Ա-ի պարսկական արշավանքը: Հայ ազատագրական պայքարի վերելքը:
16. Հայկական սղնախների պայքարը իրանական տիրապետության դեմ, Գանձակի պայմանագիրը:
17. Իրադրությունն Անդրկովկասում 18-րդ դարի սկզբին. Ռուս-թուրքական համաձայնագիրը. Գանձակի գրավումը թուրքերի կողմից.
18. Թուրքական զավթիչների ներխուժումը Անդրկովկաս: Կարբիի և Երևանի հերոսական պաշտպանությունը:
19. Հայ-ռուսական բանակցությունները: Արտեմի Վոլինսկի, Միրոն Վասիլև: Իվան Կարապետը սղնախներում:
20. Հայ ազգային-ազատագրական պայքարն Արցախում 1720-ական թթ սկզբին, սղնախների կազմավորումը
21. Եսայի Հասան-Ջալալյանի դերը Արցախի ազատագրական պայքարում
22. Արցախահայության պայքարը թուրքական զավթիչների դեմ
23. Հայկական մշակույթը 10-14-րդ դդ

Բ) 2-րդ ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 19-20 շաբաթվա ընթացքում)

- **Ընդգրկվող թեմաները.**
- Մյունիքի ազատագրական պայքարը Դավիթ Բեկի գլխավորությամբ
- Մյունիքի ազատագրական պատերազմի երկրորդ փուլը

- Մյունիքի ապստամբության պարտությունը և պատմական նշանակությունը
- Նադիր շահի քաղաքականությունը Արևելյան Հայաստանում
- Եղվարդի ճակատամարտը
- Խամսայի մելիքությունների կազմակերպումը
- Խամսայի մելիքների իրավունքներն ու պարտականությունները
- Հովսեփ Էմինը և նրա գործունեությունը Եվրոպայում
- Հովսեփ Էմինը Ռուսաստանում և Վրաստանում
- Հայաստանի ազատագրության Հովսեփ Էմինի ծրագիրը և դրա ձախողումը
- Հայաստանի ազատագրության Մովսես Սարաֆյանի ծրագիրը
- Հայաստանի ազատագրության հնդկահայերի ծրագիրը
- Հայաստանի ազատագրության ռուսահայերի ծրագիրը
- Մադրասի ազատագրական խմբակը և դրա գործունեությունը
- Հայ-ռուսական հարաբերությունների աշխուժացումը Եկատերինա Բ-ի ժամանակ
- Հ. Արղությանի և Հ. Լազարյանի բանակցությունները
- Ստեփան Տեր-Սահակյանի բանագնացությունը
- Քաղաքական կացությունը Անդրկովկասում XVIII դարի վերջին
- Գերոզիկյան ռուս-վրացական պայմանագիրը
- Աղա Մուհամեդ խանի արշավանքները Անդրկովկաս
- Արևելյան Հայաստանի ներքին և արտաքին առևտուրը
- Արևմտյան Հայաստանի ներքին ու արտաքին առևտուրը
- Արևելյան Հայաստանի հարկերն ու պարհակները
- Արևմտյան Հայաստանի հարկերն ու պարհակները
- Արևելյան Հայաստանի արհեստները, համքարություններ
- Արևմտյան Հայաստանի արհեստները, էսնաֆություններ Հայկական մշակույթը 17-19 դդ

1.1. Գնահատման չափանիշները¹⁴.

¹⁴ Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

- Տեսական գիտելիքները գնահատվում են երկու միջանկյալ բանավոր քննություններով, յուրաքանչյուրը 20 միավոր:
- Մեմինար պարապմունքները- Կիսամյակի ընթացքում յուրաքանչյուր ուսանող գործնական աշխատանքներից գնահատվում է 4 անգամ՝ յուրաքանչյուրը մինչև 10 միավոր (6 միավոր հանձնարարված նյութի գնահատում, 2 միավոր սկզբնաղբյուրների հետ աշխատանքի գնահատում, 2 միավոր 4 ական հարցերի միջոցով ուսանողի վերլուծելում համեմատելու, վերհիշելու ունակությունների գնահատում)
- Ինքնուրույն աշխատանքը հանձնարարվում է կիսամյակում մեկ անգամ, գնահատվում մինչև 20 միավոր

«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ

Մասնագիտություն՝	<u>022201.00.6 «Պատմություն»</u> <small>/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/</small>
Կրթական ծրագիր՝	<u>022201.01.6 Պատմություն</u> <small>/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/</small>
Որակավորման աստիճան՝	<u>բակալավր</u> <small>/բակալավր, մագիստրատուրա/</small>

Առկա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	Պ/մ-004- Հայոց պատմություն			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	5 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-ին տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	70	Դասախոսություն	50
			Սեմինար	20
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	80		
	Ընդամենը	150		
Ստուգման ձևը	Ընթացիկ քննություն			
Դասընթացի նպատակը	<p>Դասընթացի նպատակն է Ա. Ուսանողներին գիտելիքներ տալ հայոց պատմության XI-XIX դարերի իրադարձությունների մասին, ամբողջական պատկերացում տալ Կիլիկիայի հայկական պետության կազմավորման ներքին և արտաքին քաղաքականության, անկման, թուրքմենական ցեղերի հարձակումների ժամանակաշրջաններում Հայաստանի դրության, հայ ազատագրության առաջին քայլերի վերաբերյալ:</p> <p>Բ. Խորացնել և ընդլայնել ուսանողների ընդհանուր գիտելիքները հայոց պատմության վերաբերյալ:</p> <p>Գ. Ցույց տալ պատմական գիտելիքների դերը կյանքում, պատմության դասերի անհրաժեշտությունը:</p>			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Գիտելիք Ա1. Պատմագիտության բովանդակության, զարգացման փուլերի, պատմության իմաստի և նշանակության իմացություն, ազգային և համաշխարհային պատմագիտական հայեցակարգերի և պատմական գործընթացների հիմնարար և ժամանակակից հասկացությունների, տեսությունների ու մեթոդների իմացություն,</p> <p>Ա2. Հայոց պատմության 14-19-րդ դդ ընթացքի, փուլերի, կարևորագույն իրադարձությունների իմացություն,</p> <p>Ա3. Պատմական սկզբնաղբյուրների, նրանց պարունակած փաստերի</p>			

վավերականության ստուգման մեթոդների իմացություն,

Ա5. Հայ մշակույթի պատմության, արխիվագիտության, թանգարանագիտության իմացություն,

•

Հմտություն Վերլուծական, համեմատական, քննադատական հմտությունների տիրապետում

•

Կարողունակություն **Բ1.** Կոնկրետ տեսական գիտելիքները կիրառելով՝ պատմական իրողությունները հասկանալու, փաստերն ու երևույթները համեմատելու, պատմական զարգացման փուլերն ու դրանց օրինաչափությունները համադրելու և համակողմանի գնահատելու, վերլուծելու, դիրքորոշումներ ձևակերպելու կարողություն,

Բ2. Պատմության վերաբերյալ բազմաբնույթ գիտելիքների համակարգման և տեսական վերլուծության, սեփական դիրքորոշումը փաստարկելու և ինքնուրույն հետևություններ անելու կարողություն,

Բ3. Հայոց պատմության հրատապ ու հանգուցային հարցերի վերաբերյալ ժամանակակից մոտեցումներում, տեսակետներում և պատկերացումներում ազատ կողմնորոշվելու կարողություն, տեղեկույթի համադրման միջոցով համաշխարհային նորագույն քաղաքական զարգացումները հասկանալու կարողություն,

Բ4. Քննադատաբար և համակարգված օգտագործելով իր գիտելիքները՝ պատմական իրադարձությունների ու գործընթացները վերլուծելու, դրանց տրամաբանությունը, օրինաչափությունները, իրադարձությունների պատճառա-հետևանքային կապերը հասկանալու կարողություն, արդիական և նորարարական մեթոդների օգնությամբ իր գիտելիքներն ու իմացությունը կիրառելով՝ դիրքորոշումներ ձևակերպելու և հետազոտություններ կատարելու կարողություն:

Բ5. Սկզբնաղբյուրների հետ աշխատելու և դրանցում առկա ինֆորմացիայի տարբեր ձևերը օգտագործելու, տեղեկատվության հավաքման, պահպանման և մշակման ունակություն, տեղեկույթը կառավարելու, իր դիրքորոշումը փաստարկելու և ինքնուրույն հետևություններ անելու կարողություններ,

Բ7. Մասնագիտական բարեվարքության նորմերը պահպանելով՝ զեկուցումներ պատրաստելու, հետազոտություններ կատարելու կարողություն,

Բ8. Պատմագիտության զարգացմանը և բանավեճերին նպաստելու

	<p>համար համապատասխան հետազոտական թեմաներ քացահայտելու ունակություն,</p>
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Թուրք-պարսկական պատերազմները և Հայաստանը: Հայերի բռնագաղթը Պարսկաստան: 2. Վարչական կարգը և հասա-րակական-տնտեսական հարաբերությունները Հայաստանում (XIVդ. կեսեր-XVIIդ. կեսեր) 3. Հայ ազատագրական շարժման առաջին քայլերը 4. Հայկական մշակույթը XIVդ. կեսեր-XVIIդ. կեսերին 5. Իսրայել Օրին և Հայաստանի ազատագրության նրա ծրագրերը 6. Պետրոս Ա-ի պարսկական արշավանքը 7. Ազատագրական պայքարն Արցախում 8. Մյունիքի ազատագրական պայքարը Դավիթ-Բեկ 9. Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական կացությունը (XVIIդ. կես-XIXդ. սկիզբ) 10. Նադիր շահի քաղաքականությունը Արևելյան Հայաստանում 11. Երևանի հերոսական պաշտպանությունը 12. Հայ-ռուսական հարաբերությունների աշխուժացումը Եկատերինա Բ-ի ժամանակ 13. Հովսեփ Էմինը և Հայաստանի ազատագրության նրա ծրագրերը 14. Մադրասի ազատագրական խմբակը, գործունեությունը 15. Հայաստանի ազատագրության Հյուսիսային և Հարավային ծրագրերը 16. Աղա-Մուհամադ շահի արշավանքները Անդրկովկաս 17. Ռուսական զորքերի անդրկովկասյան արշավանքը և դրա ձախողումը 18. Հայկական մշակույթը 17-19-րդ դդ
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Տեսական գիտելիքները գնահատվում են երկու միջանկյալ բանավոր քննություններով, յուրաքանչյուրը 20 միավոր: • Մեմինար պարապմունքները- Կիսամյակի ընթացքում յուրաքանչյուր ուսանող գործնական աշխատանքներից գնահատվում է 4 անգամ՝ յուրաքանչյուրը մինչև 10 միավոր (6 միավոր հանձնարարված նյութի գնահատում, 2 միավոր սկզբնաղբյուրների հետ աշխատանքի գնահատում, 2 միավոր 4 ական հարցերի միջոցով ուսանողի վերլուծելում համեմատելու, վերհիշելու ունակությունների գնահատում) • Ինքնուրույն աշխատանքը հանձնարարվում է կիսամյակում մեկ անգամ, գնահատվում մինչև 20 միավոր
<p>Գրականություն</p>	<p>Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)</p>
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Հայոց պատմություն, հ. II. Միջին դարեր (IV դ. - XVII դ. առաջին

	<p>կես), գիրք երկրորդ (IX դարի կես-XVII դարի առաջին կես), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, 2014,</p> <p>2. Հայոց պատմություն, հ. II. Միջին դարեր (IV դ. - XVII դ. երկրորդ կես), գիրք երկրորդ (IX դարի կես-XVII դարի առաջին կես), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, 2014,</p> <p>Հովսեփ Էմինի կյանքն ու արկածները, Ս. Թովչյան, Ա. Մաղալյան , Ե. , 2018</p>
	Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. III, Երևան, 1976: 2. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972: 3. Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010 4. Ժամկոչյան Հ., Աբրահամյան Ա., Մելիք Բախշյան Ս., Պողոսյան Ս., Հայ ժողովրդի պատմություն (սկզբից մինչև XVIII դարի վերջը), Երևան, 1975: 5. Պողոսյան Ս. Հայ ժողովրդի պատմություն, հ. 2, Երևան 1965: 6. Տեր-Պողոսյան Լ., Խաչակիրները և հայերը, հ. Ա, Երևան, 2005, հ. Բ., Երևան, 2007: 7. Դանիելյան Է., Մելքոնյան Ա., Հայոց պատմություն (հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը), Երևան, 2008: 8. Միքայելյան Գ., Լիլիկիայի հայկական պետության պատմություն, Երևան, 2007: 9. Մաղալյան Ա., Արցախի մելիքությունները և մելիքական տները XVII- XIX դդ., Երևան, ՀՀ., 2007 10. Սուքիասյան Ա., Լիլիկիայի հայկական պետության և իրավունքի պատմություն (IX – XIV դարեր), Երևան, 1978: 11. Բաբայան Լ., Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական և քաղաքական պատմությունը XII-XIV դարերում, Երևան, 1964: 12. Զաքարիա Քանաքեռցի, Պատմագրություն, Վաղարշապատ, 1870: 13. Գալոյան Գ., Հայաստանը մեծ տերությունների

- աշխարհակալական առճակատումներում (XVI դարից – 1917թ.), Երևան, 2004:
14. Կիրակոսյան Գ., Հայաստանը Լենկթեմուրի և թուրքմեն ցեղերի արշավանքների շրջանում (1386-1500), Երևան, 1997:
  15. Հովհաննիսյան Աշ., Դրվագներ հայ ազատագրական մտքի պատմության, գիրք 2, Երևան, 1959:
  16. Ուլուբաբյան Բ., Արցախի պատմությունը (սկզբից մինչև մեր օրերը), Երևան, 1994:
  17. Հայոց պատմության հիմնահարցեր, Երևան, 2000:
  18. Աբրահամյան Ա., Համառոտ ուրվագիծ հայ գաղթավայրերի պատմության, Երևան, 1964:
  19. Բուռնազյան Ա., Սոցիալ-տնտեսական հարաբերությունները Կիլիկիայի հայկական պետությունում, Երևան, 1973
  20. **Նաջարյան Ն.Խ.**, XVII դարի սկզբի **թուրք**-իրանական պատերազմը և հայերի տարագրությունը, Երևան, 1959
  21. **Նաջարյան Ն.Խ.**, **Թուրք**-իրանական **հարաբերությունները** XVI դարում ու XVII դարի առաջին կեսին և Հայաստանը. Ե. , 1961
  22. Զուլալյան Մ., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների XIII – XVII դարերում, Երևան, 1990:
  23. Լեո, Հայոց պատմություն, Երկերի ժողովածու, հ. 2, Երևան, 1967:
  24. Մանանդյան Հ., Երկեր, հ. Գ, Դ, Երևան, 1977, 1978:
  25. Ուլուբաբյան Բ., խաչենի իշխանությունը X – XVI դարերում, Երևան, 1975:
  26. Կիրակոս Գանձակեցի, Հայոց պատմություն, Երևան, 1982:
  27. Վարդան Արևելցի, Հայաստանի պատմություն, Վենետիկ, 1962:
  28. Սմբատ Սպարապետ, Տարեգիրք, Վենետիկ, 1956:
  29. Անասյան Հ. XVII դարի ազատագրական շարժումներն Հայաստանում, Երևան, 1961:
  30. Առաքել Դավրիժեցի, Պատմություն, Երևան, 1988:
  31. Աբրահամյան Աշ., Իսրայել Օրի, Երևան, 1978:
  32. Վարդանյան Ռ., Հայաստանի չափերն ու կշիռները, Երևան, 1989:
  33. Օրմանյան Մ., Ազգապատում, հ. Ա, Բ, Գ, Ս. Էջմիածին, 2001:
  34. Զուլալյան Մ., Արևմտյան Հայաստանը XVI – XVIII դարերում,

	<p>Երևան, 1980</p> <p>35. Աբրահամ Կրետացի, Պատմություն, Երևան, 1973</p> <p>36. Աբրահամ Երևանցի, Պատմութիւն պատերազմացն, (1721-1736), Վենետիկ, 1977:</p> <p>37. «Դավիթ Բեկ կամ Պատմություն Ղափանցոց», Երևան, 1992:</p> <p>38. «Նոր տետրակ, որ կոչի հորդորակ», Երևան, 1991:</p> <p>39. «Հովսեփ Էմինի կյանքն ու արկածները», Բեյրութ, 1958:</p> <p>40. Միեր Կարապետյան, հայաստանը 1912-1920թթ., Երևան, 2006:</p> <p>41. Աճառյան Հր. Հայ գաղթավայրերի պատմություն, Երևան, 2002:</p> <p>42. Èìàííèñÿí À. Ծ., Èíñèò Ýìèí, Ȧðááàí, 1989.</p> <p>43. Èìàííèñÿí À. Ծ., Ծիննèÿ è àðìÿíñèíà ìñâíáíàèðàèüííà äàèæáíèà 80-ò ãíáíà XVIII à., Ȧðááàí, 1991</p> <p>44. Èí÷àð Ì. Ȧð., Àðìÿíí-òóðáòèèà íáùáñòááííí-ííèèðè÷áñèèà ìðííðáíèÿ è Àðìÿíñèèè áííðíñ à èííòá XIX - ìà÷àèà XX ááèíà, Ȧðááàí, 1988</p> <p>45. Ȧðìðóäÿí È.Ȧ., Èñòèíà- äàèíñòááííèè èðèðáðèè èñòíðè÷áñèíé ìàòèè, Ȧðááàí, 1989.</p>
--	---

Հեռակա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	Պ/բ -004 – Հայոց պատմություն			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	5 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-ին տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	18	Դասախոսություն	12
			Մեմինար	6
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	132		

	Ընդամենը	150
Ստուգման ձևը	Քննություն	
Դասընթացի նպատակը	<p>14.4. Դասընթացի նպատակն է</p> <p>Ա. Ուսանողներին գիտելիքներ տալ հայոց պատմության XI-XIX դարերի իրադարձությունների մասին, ամբողջական պատկերացում տալ Կիլիկիայի հայկական պետության կազմավորման ներքին և արտաքին քաղաքականության, անկման, թուրքմենական ցեղերի հարձակումների ժամանակաշրջաններում Հայաստանի դրության, հայ ազատագրության առաջին քայլերի վերաբերյալ:</p> <p>Բ. Խորացնել և ընդլայնել ուսանողների ընդհանուր գիտելիքները հայոց պատմության վերաբերյալ:</p> <p>Գ. Ցույց տալ պատմական գիտելիքների դերը կյանքում, պատմության դասերի անհրաժեշտությունը:</p>	
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք</i></p> <p>Ա1. Պատմագիտության բովանդակության, զարգացման փուլերի, պատմության իմաստի և նշանակության իմացություն, ազգային և համաշխարհային պատմագիտական հայեցակարգերի և պատմական գործընթացների հիմնարար և ժամանակակից հասկացությունների, տեսությունների ու մեթոդների իմացություն,</p> <p>Ա2. Հայոց պատմության 14-19-րդ դդ ընթացքի, փուլերի, կարևորագույն իրադարձությունների իմացություն,</p> <p>Ա3. Պատմական սկզբնաղբյուրների, նրանց պարունակած փաստերի վավերականության ստուգման մեթոդների իմացություն,</p> <p>Ա5. Հայ մշակույթի պատմության, արխիվագիտության, թանգարանագիտության իմացություն,</p> <p style="text-align: center;">•</p> <p><i>Հմտություն</i></p> <p>Վերլուծական, համեմատական, քննադատական հմտությունների սիրապետում</p> <p><i>Կարողունակություն</i></p> <p>Բ1. Կոնկրետ տեսական գիտելիքները կիրառելով՝ պատմական իրողությունները հասկանալու, փաստերն ու երևույթները համեմատելու, պատմական զարգացման փուլերն ու դրանց օրինաչափությունները համադրելու և համակողմանի գնահատելու, վերլուծելու, դիրքորոշումներ ձևակերպելու կարողություն,</p>	

	<p>Բ2. Պատմության վերաբերյալ բազմաբնույթ գիտելիքների համակարգման և տեսական վերլուծության, սեփական դիրքորոշումը փաստարկելու և ինքնուրույն հետևություններ անելու կարողություն,</p> <p>Բ3. Հայոց պատմության հրատապ ու հանգուցային հարցերի վերաբերյալ ժամանակակից մոտեցումներում, տեսակետներում և պատկերացումներում ազատ կողմնորոշվելու կարողություն, տեղեկույթի համադրման միջոցով համաշխարհային նորագույն քաղաքական զարգացումները հասկանալու կարողություն,</p> <p>Բ4. Քննադատաբար և համակարգված օգտագործելով իր գիտելիքները՝ պատմական իրադարձությունների ու գործընթացները վերլուծելու, դրանց տրամաբանությունը, օրինաչափությունները, իրադարձությունների պատճառա-հետևանքային կապերը հասկանալու կարողություն, արդիական և նորարարական մեթոդների օգնությամբ իր գիտելիքներն ու իմացությունը կիրառելով՝ դիրքորոշումներ ձևակերպելու և հետազոտություններ կատարելու կարողություն:</p> <p>Բ5. Սկզբնաղբյուրների հետ աշխատելու և դրանցում առկա ինֆորմացիայի տարբեր ձևերը օգտագործելու, տեղեկատվության հավաքման, պահպանման և մշակման ունակություն, տեղեկույթը կառավարելու, իր դիրքորոշումը փաստարկելու և ինքնուրույն հետևություններ անելու կարողություններ,</p> <p>Բ7. Մասնագիտական բարեվարքության նորմերը պահպանելով՝ զեկուցումներ պատրաստելու, հետազոտություններ կատարելու կարողություն,</p> <p>Բ8. Պատմագիտության զարգացմանը և բանավեճերին նպաստելու համար համապատասխան հետազոտական թեմաներ բացահայտելու ունակություն,</p>																
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="539 1503 630 1597">1.</td> <td data-bbox="630 1503 1505 1597">Թուրք-պարսկական պատերազմները և Հայաստանը: Հայերի բռնագաղթը Պարսկաստան:</td> </tr> <tr> <td data-bbox="539 1597 630 1713">2.</td> <td data-bbox="630 1597 1505 1713">Վարչական կարգը և հասա-րակական-տնտեսական հարաբերությունները Հայաստանում (XIVդ. կեսեր-XVIIդ. կեսեր)</td> </tr> <tr> <td data-bbox="539 1713 630 1767">3.</td> <td data-bbox="630 1713 1505 1767">Հայ ազատագրական շարժման առաջին քայլերը</td> </tr> <tr> <td data-bbox="539 1767 630 1839">4.</td> <td data-bbox="630 1767 1505 1839">Հայկական մշակույթը XIVդ. կեսեր-XVIIդ. կեսերին</td> </tr> <tr> <td data-bbox="539 1839 630 1917">5.</td> <td data-bbox="630 1839 1505 1917">Իսրայել Օրին և Հայաստանի ազատագրության նրա ծրագրերը</td> </tr> <tr> <td data-bbox="539 1917 630 1973">6.</td> <td data-bbox="630 1917 1505 1973">Պետրոս Ա-ի պարսկական արշավանքը</td> </tr> <tr> <td data-bbox="539 1973 630 2027">7.</td> <td data-bbox="630 1973 1505 2027">Ազատագրական պայքարն Արցախում</td> </tr> <tr> <td data-bbox="539 2027 630 2078">8.</td> <td data-bbox="630 2027 1505 2078">Մյունիքի ազատագրական պայքարը Դավիթ-Բեկ</td> </tr> </table>	1.	Թուրք-պարսկական պատերազմները և Հայաստանը: Հայերի բռնագաղթը Պարսկաստան:	2.	Վարչական կարգը և հասա-րակական-տնտեսական հարաբերությունները Հայաստանում (XIVդ. կեսեր-XVIIդ. կեսեր)	3.	Հայ ազատագրական շարժման առաջին քայլերը	4.	Հայկական մշակույթը XIVդ. կեսեր-XVIIդ. կեսերին	5.	Իսրայել Օրին և Հայաստանի ազատագրության նրա ծրագրերը	6.	Պետրոս Ա-ի պարսկական արշավանքը	7.	Ազատագրական պայքարն Արցախում	8.	Մյունիքի ազատագրական պայքարը Դավիթ-Բեկ
1.	Թուրք-պարսկական պատերազմները և Հայաստանը: Հայերի բռնագաղթը Պարսկաստան:																
2.	Վարչական կարգը և հասա-րակական-տնտեսական հարաբերությունները Հայաստանում (XIVդ. կեսեր-XVIIդ. կեսեր)																
3.	Հայ ազատագրական շարժման առաջին քայլերը																
4.	Հայկական մշակույթը XIVդ. կեսեր-XVIIդ. կեսերին																
5.	Իսրայել Օրին և Հայաստանի ազատագրության նրա ծրագրերը																
6.	Պետրոս Ա-ի պարսկական արշավանքը																
7.	Ազատագրական պայքարն Արցախում																
8.	Մյունիքի ազատագրական պայքարը Դավիթ-Բեկ																

	<p>9. Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական կացությունը (XVIIդ. կես- XIXդ. սկիզբ)</p> <p>10. Նադիր շահի քաղաքականությունը Արևելյան Հայաստանում</p> <p>11. Երևանի հերոսական պաշտպանությունը</p> <p>12. Հայ-ռուսական հարաբերությունների աշխուժացումը Եկատերինա Բ-ի ժամանակ</p> <p>13. Հովսեփ Էմինը և Հայաստանի ազատագրության նրա ծրագրերը</p> <p>14. Մադրասի ազատագրական խմբակը, գործունեությունը</p> <p>15. Հայաստանի ազատագրության Հյուսիսային և Հարավային ծրագրերը</p> <p>16. Աղա-Մուհամադ շահի արշավանքները Անդրկովկաս</p> <p>17. Ռուսական զորքերի անդրկովկասյան արշավանքը և դրա ձախողումը</p> <p>18. Հայկական մշակույթը 17-19-րդ դդ</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Տեսական գիտելիքները գնահատվում են երկու միջանկյալ բանավոր քննություններով, յուրաքանչյուրը 20 միավոր: • Սեմինար պարապմունքները- Կիսամյակի ընթացքում յուրաքանչյուր ուսանող գործնական աշխատանքներից գնահատվում է 4 անգամ՝ յուրաքանչյուրը մինչև 10 միավոր (2 միավոր հանձնարարված նյութի գնահատում, 1 միավոր սկզբնաղբյուրների հետ աշխատանքի գնահատում, 2 միավոր 4 ական հարցերի միջոցով ուսանողի վերլուծելում համեմատելու, վերհիշելու ունակությունների գնահատում) • Ինքնուրույն աշխատանքը հանձնարարվում է կիսամյակում մեկ անգամ, գնահատվում մինչև 20 միավոր
<p>Գրականություն</p>	<p>Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)</p>
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Հայոց պատմություն, հ. II. Միջին դարեր (IV դ. - XVII դ. առաջին կես), գիրք երկրորդ (IX դարի կես-XVII դարի առաջին կես), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, 2014, 2. Հայոց պատմություն, հ. II. Միջին դարեր (IV դ. - XVII դ. երկրորդ կես), գիրք երկրորդ (IX դարի կես-XVII դարի առաջին կես), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, 2014, 3. Հովսեփ Էմինի կյանքն ու արկածները, Ս. Թովփյան, Ա. Մադալյան, Ե. , 2018
	<p>Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)</p>
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. III, Երևան, 1976: 2. Հայ ժողովրդի պատմություն, ՀՍՍՀ ԳԱ հրատ, հ. IV, Երևան, 1972:

3. Հայոց պատմություն, հ. III. Նոր ժամանակաշրջան (XVII դ. երկրորդ կես - XIX դ. վերջ), գիրք առաջին (XVII դ. երկրորդ կես - 1918 թ.), Երևան, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, հրատարակչություն, 2010
4. Ժամկոչյան Հ., Աբրահամյան Ա., Մելիք Բախշյան Ս., Պողոսյան Ս., Հայ ժողովրդի պատմություն (սկզբից մինչև XVIII դարի վերջը), Երևան, 1975:
5. Պողոսյան Ս. Հայ ժողովրդի պատմություն, հ. 2, Երևան 1965:
6. Տեր-Պողոսյան Լ., Խաչակիրները և հայերը, հ. Ա, Երևան, 2005, հ. Բ., Երևան, 2007:
7. Դանիելյան Է., Մելքոնյան Ա., Հայոց պատմություն (հնագույն ժամանակներից մինչև մեր օրերը), Երևան, 2008:
8. Միքայելյան Գ., Լիլիկիայի հայկական պետության պատմություն, Երևան, 2007:
9. Մաղայան Ա., Արցախի մելիքությունները և մելիքական տները XVII- XIX դդ., Երևան, ՀՀ., 2007
10. Սուքիասյան Ա., Լիլիկիայի հայկական պետության և իրավունքի պատմություն (IX – XIV դարեր), Երևան, 1978:
11. Բաբայան Լ., Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական և քաղաքական պատմությունը XII-XIV դարերում, Երևան, 1964:
12. Զաքարիա Քանաքեռցի, Պատմագրություն, Վաղարշապատ, 1870:
13. Գալոյան Գ., Հայաստանը մեծ տերությունների աշխարհակալական առճակատում (XVI դարից – 1917թ.), Երևան, 2004:
14. Կիրակոսյան Գ., Հայաստանը Լենկթեմուրի և թուրքմեն ցեղերի արշավանքների շրջանում (1386-1500), Երևան, 1997:
15. Հովհաննիսյան Աշ., Դրվագներ հայ ազատագրական մտքի պատմության, գիրք 2, Երևան, 1959:
16. Ուլուբաբյան Բ., Արցախի պատմությունը (սկզբից մինչև մեր օրերը), Երևան, 1994:
17. Հայոց պատմության հիմնահարցեր, Երևան, 2000:
18. Աբրահամյան Ա., Համառոտ ուրվագիծ հայ գաղթավայրերի պատմության, Երևան, 1964:

19. Բուռնազյան Ա., Սոցիալ-տնտեսական հարաբերությունները Կիլիկիայի հայկական պետությունում, Երևան, 1973
20. Նաջարյան Հ.Խ., XVII դարի սկզբի թուրք-իրանական պատերազմը և հայերի տարագրությունը, Երևան, 1959
21. Նաջարյան Հ.Խ., Թուրք-իրանական հարաբերությունները XVI դարում ու XVII դարի առաջին կեսին և Հայաստանը. Ե. , 1961
22. Զուլալյան Ս., Հայ ժողովրդի պատմության հարցերը ըստ եվրոպացի հեղինակների XIII – XVII դարերում, Երևան, 1990:
23. Լեո, Հայոց պատմություն, Երկերի ժողովածու, հ. 2, Երևան, 1967:
24. Մանանդյան Հ., Երկեր, հ. Գ, Դ, Երևան, 1977, 1978:
25. Ուլուբաբյան Բ., իսաչենի իշխանությունը X – XVI դարերում, Երևան, 1975:
26. Կիրակոս Գանձակեցի, Հայոց պատմություն, Երևան, 1982:
27. Վարդան Արևելցի, Հայաստանի պատմություն, Վենետիկ, 1962:
28. Սմբատ Սպարապետ, Տարեգիրք, Վենետիկ, 1956:
29. Անասյան Հ. XVII դարի ազատագրական շարժումներն Հայաստանում, Երևան, 1961:
30. Առաքել Դավրիժեցի, Պատմություն, Երևան, 1988:
31. Աբրահամյան Աշ., Իսրայել Օրի, Երևան, 1978:
32. Վարդանյան Ռ., Հայաստանի չափերն ու կշիռները, Երևան, 1989:
33. Օրմանյան Մ., Ազգապատում, հ. Ա, Բ, Գ, Ս. Էջմիածին, 2001:
34. Զուլալյան Ս., Արևմտյան Հայաստանը XVI – XVIII դարերում, Երևան, 1980
35. Աբրահամ Կրետացի, Պատմություն, Երևան, 1973
36. Աբրահամ Երևանցի, Պատմութիւն պատերազմացն, (1721-1736), Վենետիկ, 1977:
37. «Դավիթ Բեկ կամ Պատմություն Ղափանցոց», Երևան, 1992:
38. «Նոր տետրակ, որ կոչի հորդորակ», Երևան, 1991:
39. «Հովսեփ Էմինի կյանքն ու արկածները», Բեյրութ, 1958:
40. Մհեր Կարապետյան, հայաստանը 1912-1920թթ., Երևան, 2006:
41. Աճառյան Հր. Հայ գաղթավայրերի պատմություն, Երևան, 2002:
42. Èîàíéñŷí À. Ð., Èîñèð Ýìéí, Àðáááí, 1989.
43. Èîàíéñŷí À. Ð., Ðîññèŷ è àðìŷíñéîá ñâáíáíæððáëüíîá äàèæáíéá 80-ð áíáíâ

	<p>XVIII a., Åðåååí, 1991</p> <p>44. Êí÷àð Ì. Åð., Àðìÿí-ðóðåöèåå íáíåñðååíí-ííèèðè÷åñèåå íðííååÿ è Àðìÿíèèé åíðíñ á èííå XIX – íà÷åå XX ååñå, Åðåååí, 1988</p> <p>45. Õóððååÿí Ë.À., Ëñðåíà- ååííðååííéé èðèðåðèè èñòíðè÷åñèé íåóèè, Åðåååí, 1989.</p>
--	---